

Notulen

van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht

gehouden op 15 april 2009

ISBN 0920 - 3370

Bladwijzer

op de notulen van provinciale staten van Utrecht Vergadering 15 april 2009

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
BESTUUR, EUROPA EN MIDDELEN		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 4 februari 2009, dienst/sector BJZ, nummer PS2009BEM07, inzake het herindelingsadvies Valleigebied. Daartoe besloten	08-36 36	PS2009BEM07
Motie M1, ingediend door de fractie van de ChristenUnie, inzake de ruimtelijke positie van Veenendaal. De motie is ingetrokken. Daartoe besloten	16 29	
Amendement A1, ingediende door de fractie van de SGP, inzake Camping De Lucht. Het amendement is verworpen. Daartoe besloten	32 35	
STATEN (provinciale)		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 31 maart 2009, dienst/sector ECV, nummer PS2009PS04, inzake de versnellingsagenda: voorgenomen maatregelen ter stimulering van de Utrechtse economie. Daartoe besloten	36-47 47	PS2009PS04

- 15 april 2009, pag. 6 -

Presentielijst

Vergadering 15 april 2009

Voorzitter: *drs. R.E. de Vries (plv. voorzitter)*
Griffier: *L.C.A.W. Graafhuis*

mevr. drs. F.M. Alsem, Harmelen
E.R.M. Balemans, Utrecht
dr. F.H. Barneveld Binkhuysen, Soest
F. Bersch, Utrecht
dr. R. Bisschop, Veenendaal
mevr. drs. U.P. Blom, Driebergen
mevr. drs. W.A. Bodewitz, Vleuten
drs. W.J. Bos, Oud Zuilen
mr. J.M. Buiting, Utrecht
mevr L.C. Dekkers-Raadsen, Harmelen
mevr. K. Derks-Wolthuizen, Utrecht
mevr. drs. R.K. Dik-Faber, Veenendaal
mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik
drs. P.W. Duquesnoy, Zeist
J. Fastl, Utrecht
mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen (vanaf 14.58 uur)
mevr. drs. N.M. van Gemert, Utrecht
mevr. drs. J.M. de Heer-Verheij, Veenendaal
mevr. N.P.B. van 't Hooft, Amersfoort
mr. P. Kelder, Driebergen-Rijsenburg
ing. D. Kiliç, IJsselstein
H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein
J.F.M. Kloppenborg, Utrecht
J. Konijnenbelt, Leusden
C.J. van Kranenburg MA, Driebergen
mevr. D. Lamers-Tiecken, Nieuwegein
J.W.R van Lunteren, Hoogland
ing. Y.S. Lutfula, Utrecht
ir. R.J. Martens, Utrecht
mevr. H. Nap, Veenendaal
drs. L.W. Nooteboom, Veenendaal
drs. B. Nugteren, Utrecht
mevr. A.M.A. Pennarts-Pouw, Montfoort
P.C. Pollmann, Doorn
drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist
P. Seldenrijk, Eemnes
mevr. Y. Smit, Maarssen
ir. M. Snyders, Baarn
mevr. drs. R.C.M. Stadhouders, Bilthoven
mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht
mevr. drs. J.C.M. Versteeg, Utrecht
mevr. drs. H.D.I. Walta-Auf'm Keller, Veenendaal
G.J. van der Werff, Hoogland
ir. B.A. Witteman, Kockengen

Afwezig:
mevr. drs. C.G.M. van Benthem, Montfoort
C.J.J. van Ee, IJsselstein
J. Binnekamp, IJsselstein (gedeputeerde)
drs. R.W. Krol, Soest (gedeputeerde)
R.C. Robbertsen (commissaris van de Koningin)

Leden van Gedeputeerde Staten
mr. J.H. Ekkers, Vianen
drs. W.M. de Jong, Houten, gedeputeerde
mevr. M. Haak-Griffioen, Woerden
mevr. A.H. Raven BA, Utrecht (vanaf 15.03 uur)

Opening.

De VOORZITTER: Staten van Utrecht, ik open deze bijzondere vergadering. Ik heet u allen van harte welkom, ook de leden van het college en de toehoorders op de publieke tribune.

Afwezig zijn mevrouw Van Benthem en de heer Van Ee. Mevrouw Fokker en mevrouw Blom komen later ter vergadering. Van de kant van het college komt mevrouw Raven wat later ter vergadering. De heer Binnekamp en de commissaris van de Koningin zijn eveneens afwezig.

Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: Op de agenda staan de ingekomen stukken niet specifiek genoemd. Ik stel echter voor alle stukken mee te nemen bij het eerste agendapunt, omdat zij daarmee te maken hebben.

Zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de agenda aldus gewijzigd vast.

Herindelingsadvies Valleigebied.

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Onze fractie heeft in de commissie al haar waardering uitgesproken voor de betrokkenheid en de inzet van inwoners en bestuurders van alle drie betrokken gemeenten. Wij realiseren ons dat bij wat hier vandaag in Utrecht en straks in Den Haag besloten wordt, die betrokkenheid en inzet van groot belang is en blijft. Niet vanuit de invalshoek ergens voor of juist ergens tegen te zijn, maar zeker ook naar elkaar, als inwoners en bestuurders van de betrokken gemeenten in welke bestuurlijke constructie dan ook. Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten zullen daaraan, in elk geval wettelijk, mee moeten werken.

Het nemen van beslissingen is het maken van keuzes. En waar er voorstanders en tegenstanders zijn van een voorstel, stelt het keuzes maken altijd een deel van de betrokkenen teleur. Het is ook nu van belang te proberen duidelijk te maken waarom wij tot onze beslissing gekomen zijn en wat onze beslissing betekent en niet betekent.

Aan de orde is het herindelingsvoorstel met betrekking tot Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg (RSW). Een overweging daarbij is de bestuurskracht van de betrokken gemeenten. Onze fractie heeft in het verleden duidelijk gemaakt – de portefeuillehouder was toen nog geen gedeputeerde – dat het CDA het van belang vond dat de herindelingsprocedure in een breder perspectief geplaatst moet worden

dan alleen deze voor drie gemeenten. Een herindeling moet niet alleen beoordeeld en dus onderzocht worden vanuit de lokale wensen en problematiek van gemeenten, maar dient tevens bekeken te worden in relatie met zijn omgeving. Met andere woorden: het onderzoek naar alleen de RSW-gemeenten kan leiden tot suburbanisatie en tot de kans voorbij laten gaan om te komen tot de, in een groter gebied, meest gewenste oplossing. Een bestuurskrachtmeting in die context kan tot andere uitkomsten leiden dan een bestuurskrachtmeting van alleen de gemeenten die voor herindeling aangevraagd zijn, in dit geval door Scherpenzeel en Woudenberg.

De argumentatie om te komen tot dit herindelingsvoorstel is overwegend gebaseerd op de bestuurskracht van de genoemde gemeenten, nu en op termijn. Om die bestuurskracht te kunnen beoordelen hebben Provinciale Staten, op voorstel van Gedeputeerde Staten, in de vorige statenperiode een instrument vastgesteld: de bestuurskrachtmeting of kwaliteitsmeting. Indien de gemeenten positief gemeten waren, was er in elk geval wat het CDA betreft, geen reden tot herindeling van bovenaf. Dit zou overigens nog wel mogelijk zijn als een van de betrokken buurgemeenten wel een negatieve beoordeling kreeg. In dat geval kon een gemeente die zelf niet heringedeeld wilde worden, toch een herindeling opgelegd krijgen. Dat speelde bijvoorbeeld bij Amerongen en dat speelt bij Loenen.

In tegenstelling tot de beide laatste herindelingsvoorstellen zijn vandaag de drie direct betrokken gemeenten, alle drie positief uit de bestuurskrachtmeting gekomen. De consequentie daarvan is voor onze fractie – daarin zijn wij strikt duidelijk geweest – dat alleen bij gedragenheid van betrokken gemeenten zelf, wij kunnen instemmen met een ingrijpen door de provincie. Die wens stond ons inziens de Staten, en in elk geval het CDA, voor ogen toen met het instellen van het instrument bestuurskrachtmeting en vervolgens de toepassing daarvan, werd ingestemd. Dit betekent dat wat het CDA betreft de provincie kan meewerken aan een verdere herindelingsprocedure met name met betrekking tot de gemeenten Scherpenzeel en Woudenberg. Wat Renswoude betreft dus niet.

Voor alle duidelijkheid zij daarbij ook opgemerkt dat wij geen standpunt innemen, positief noch negatief, over het aangedragen samenwerkingsconcept van Renswoude en Veenendaal. Wij vinden dat het niet aan ons is om samenwerkingen tussen welke gemeenten dan ook te beoordelen als het om gemeenten gaat die voldoen aan de bestuurskrachtmeting dan wel daarop nog niet getoetst zijn, zoals

Veenendaal. Gedeputeerde Staten hebben in voorgaande context, volgens ons terecht, geen reden gezien die samenwerking te laten toetsen. Volgens het CDA is samenwerking op gemeentelijk niveau in principe aan betrokken gemeenten. Wij gaan in deze procedure alleen over de herindeling.

Wij hebben het al gezegd: bij wat hier vandaag of straks in Den Haag besloten wordt, zullen Gedeputeerde Staten een stimulerende rol moeten spelen naar de inwoners en bestuurlijk in dit gebied ingeval van de variant RSW, zowel in het geval van Renswoude en daarnaast Scherpenzeel en Woudenberg als in de variant van drie zelfstandige gemeenten. In al die gevallen zullen Gedeputeerde Staten een stimulerende rol moeten spelen en is samenwerking van belang, onderling en met buurgemeenten. Samenwerking en herindeling kent beide varianten die het belang van de burgers kunnen dienen.

Voor welke variant een Kamer ook blijkt te zijn, wij als Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten zullen vervolgens ons moeten inzetten om samen met betrokken lokale overheden in dat gebied de inwoners van dienst te zijn.

Wat het CDA betreft, is het noodzakelijk het instrument bestuurskrachtmeting op korte termijn te evalueren op de volgende punten:

- Welke aspecten worden daarin getoetst en op welke wijze?
- Welke consequenties trekken Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten uit de positieve dan wel de negatieve beoordelingen?

De heer BARNEVELD BINKHUYSEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Een gemeentelijke herindeling gaat altijd gepaard met veranderingen, waar niet alle partijen even gelukkig mee zijn. Zo ook deze keer. Rationele argumenten, culturele argumenten, achtergronden, emoties: het vraagt allemaal om aandacht. Wij hebben te maken met gemeenten waar families reeds decennialang wonen. Gemeenten met een eigen lokale cultuur. Gemeenten waar de mensen het naar hun zin hebben en het absoluut niet zien zitten om een herindelingsproces in te gaan. Zij vrezen daarbij hun identiteit te verliezen.

Renswoude heeft duidelijk gemaakt, zowel op het niveau van het gemeentebestuur als door middel van referenda, bij voorkeur niet betrokken te willen worden bij de voorgestelde herindeling RSW. Echter, de wereld verandert snel en zo ook de bestuurlijke omgeving waarvan deze gemeenten deel uitmaken. Gemeenten moeten van het Rijk aan steeds hogere eisen voldoen. Wij hebben het dan over de zogenaamde

benodigde bestuurskracht; een van de criteria zoals genoemd. Nu is het zo dat de bestuurskracht van de betrokken gemeenten, blijkens hiernaar verricht onderzoek in 2005, nog voldoende was om verantwoord zelfstandig te functioneren. De vraag rijst: hoe lang nog? Want, zoals eerder gezegd, de bestuurlijke omgeving verandert snel en gemeenten moeten steeds meer presteren. De lat waaraan de gemeenten moeten voldoen, komt steeds hoger te liggen. Zij krijgen er taken bij, zoals de Wet werk en bijstand (Wwb) of de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Van de gemeenten vraagt dit meer deskundigheid en vaardigheden. Het zal de komende jaren voor kleinere gemeenten zoals Renswoude, steeds lastiger worden aan alle eisen te voldoen, zoals bijvoorbeeld de aanbesteding van de thuiszorg of het eigen risico op de bijstandsverlening. Dan hebben wij het nog niet over regelgeving die uit Den Haag komt en gaat komen, waarbij lokale overheden een veel prominentere plaats en dus ook meer verantwoordelijkheid krijgen. Ook Renswoude is zich van deze ontwikkelingen bewust. Op termijn zal Renswoude niet zelfstandig kunnen blijven functioneren. Mede daarom heeft Renswoude een voorstel gedaan tot samenwerking met Veenendaal. Waarom dan toch de keuze RSW? Natuurlijk, er zijn vele andere varianten mogelijk en vele zijn de revue gepasseerd, zoals de zo-even genoemde samenwerking met Veenendaal. Elke variant bleek echter om een of meerdere redenen op een gegeven moment toch niet wenselijk of, gedurende het proces, niet haalbaar te zijn.

Na een zorgvuldige bestudering van alle opties is de variant RSW uiteindelijk als de meest wenselijke naar voren gekomen. Ook de fractie van de VVD steunt deze keuze. Het betreft drie plattelandsgemeenten, die reeds veel met elkaar samenwerken, veel met elkaar gemeen hebben op agrarisch terrein, kerkelijk terrein, op cultureel terrein. Het betreft een logische samenhang. Ook naar de mening van de fractie van de VVD is een schaalvergroting noodzakelijk om de bestuurskracht in de toekomst te borgen.

Wat betreft de keuze voor RSW heeft de provincie een eigenstandige verantwoordelijkheid. De provincie moet beoordelen welk belang het zwaarst weegt: het belang van de gemeente die om valide redenen, zoals hiervoor verwoord, een fusie wenst of dat van een minderheid die tegen is. De provincie heeft de verantwoordelijkheid om met het oog op de toekomst te streven naar een zo groot mogelijk bestuurlijk en regionaal draagvlak. Ook voor de bewoners van Renswoude lijkt dit op de lange termijn de beste oplossing.

Laten wij de zaken ook in het juiste perspectief blijven zien. Een herindeling impliceert niet dat de specifieke kenmerken van de betrokken gemeenten plotsklaps veranderen. Identiteit: daar ben je zelf bij. De leerlingen van de basisscholen De Stifthorst en De Borg zullen niets merken van de herindeling. Alle leden van de plaatselijke voetbalclub Renswoude blijven gewoon voetballen waar zij nu voetballen. Dat geldt natuurlijk ook voor alle andere activiteiten binnen die gemeentegrenzen.

Alles overziende, de wensen van Scherpenzeel en Woudenberg en de wens van Renswoude aan de andere kant en daarnaast de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de provincie, is de fractie van de VVD na zorgvuldige afweging, waarbij zowel rationele als culturele criteria zijn meegewogen, de mening toegedaan dat voor de toekomst van zowel de gemeenten als de regio de voorgestelde herindeling op dit moment de juiste keuze is.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De afgelopen elf jaar is de verantwoordelijkheid voor het duurzaam versterken van de bestuurskracht van de gemeenten in het Valleigebied bij de gemeenten in de Vallei gelegd. Voor 1997 werden vier voorstellen tot herindeling gedaan. Het voorlaatste herindelingsvoorstel van 1997 werd door de provincie ingetrokken met als vervangende opdracht dat de gemeenten zelf een intensieve en niet-vrijblijvende samenwerking tot stand moesten brengen. "Vallei in Perspectief", bestaande uit Barneveld, Leusden, Nijkerk, Renswoude, Scherpenzeel Woudenberg – merk op: niet Veenendaal – was aanvankelijk succesvol, maar sneuvelde in een later stadium. In het licht van het mislukken van "Vallei in Perspectief" was het naar onze mening terecht en noodzakelijk dat de provincie Utrecht haar verantwoordelijkheid opnieuw moest nemen voor de versterking van de bestuurskracht in de Vallei.

De bestuurskrachtmetingen, vanaf 2005 gehouden in de RSW-gemeenten, geven globaal eenzelfde beeld. Het vervullen van de dagelijkse taken gaat de drie gemeenten goed af, maar de mate waarin nieuwe ontwikkelingen en opgaven worden opgepakt en gestuurd, laat in alle drie gemeenten te wensen over. In Renswoude en in Scherpenzeel is de dienstverlening aan de inwoners een belangrijk aandachtspunt. Voor Scherpenzeel gold dat er voor bestuur en organisatie in de toekomst knelpunten zouden kunnen ontstaan. Voor alle drie gemeenten gold dat de weerbaarheid, betrouwbaarheid, in staat zijn kaders te stellen, de capaciteit en dus de kwetsbaarheid van de organisatie en het vooruitgrijpen op nieuwe ontwikkelingen weliswaar acceptabel was, maar wel een belangrijk

aandachtspunt.

De conclusie moet zijn dat de bestuurskrachtmetingen minder eendimensionaal zijn als nu van tijd tot tijd wordt gesuggereerd. Het is zeker niet zo dat uit de metingen de conclusie kan worden getrokken dat alles goed is en dat er niets hoeft te gebeuren. Vooral het toekomstperspectief van de drie gemeenten, mede in het licht van de verdere decentralisatie van rijkstaken zoals Wmo, de Wwb en de toekomstige Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) maken het nodig stappen te zetten. Stappen, die al eerder onderdeel waren van "Vallei in Perspectief" en daarna sneuvelde en stil kwamen te liggen. Voor de fractie van de PvdA geldt dat het terecht is en was dat de provincie haar verantwoordelijkheid heeft genomen na het verzoek van twee van de drie gemeenten en het IPC-initiatief (Interprovinciale Commissie) startte.

Dit debat gaat in de kern over de toekomst versus het handhaven van de status quo. Twee van de drie gemeenten hebben na de bestuurskrachtmeting de conclusie getrokken dat met het oog op de toekomst een versterking van de bestuurskracht noodzakelijk is. Zij zijn vanaf 2005 met hun inwoners in debat gegaan. Ze hebben hun inwoners geconfronteerd met de zwakten van hun gemeente en een toekomstig beleid uitgezet. Dat heeft uiteindelijk geleid tot de vraag van Woudenberg en Scherpenzeel aan de provincies Gelderland en Utrecht om een Arhi-procedure te starten. Mijn fractie vindt dat een daad van bestuurlijke moed. Bestuurders, die tegen het soms heersend sentiment in, tegen eigen inwoners durven zeggen: een zelfstandig Woudenberg, een zelfstandig Scherpenzeel, gaat ten koste van de dienstverlening, ten koste van beleid, ten koste van de kwaliteit van onze gemeente. Je moet wel bestuurders hebben die dat durven zeggen. Daarvoor verdienen die bestuurders complimenten. Vooral ook toen deze gemeenten later een profiel van hun nieuwe RSW-gemeente maakten en dat met hun inwoners in breed verband bespraken.

Renswoude. Ik spreek namens de fractie van de PvdA de complimenten uit voor de gedisciplineerde wijze waarop inwoners van de gemeente Renswoude de afgelopen periode massaal van hun opvatting blijk hebben gegeven, maar de bestuurders van de gemeente Renswoude hebben gekozen voor de status quo. In het gesprek met het IPC op 20 maart 2008 vraagt het IPC wat de verklaring is waarom de inwoners zo massaal achter het standpunt van hun gemeentebestuur staan. Het college antwoordt dan: "Het gemeentebestuur weet heel goed wat de inwoners willen, de

inwoners krijgen wat ze willen." Dat is ook een opvatting van besturen: de inwoners krijgen wat ze willen.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Hoe kan de heer Bos zeggen dat de bestuurders van Renswoude de status quo verdedigen terwijl zij zoveel energie hebben gestoken in een plan om een alternatieve kant op te kijken?

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Hoe kan de heer Bersch zeggen dat de gemeenten Woudenberg en Scherpenzeel geen energie gestoken hebben in de toekomst van hun gemeenten?

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat zeg ik niet. Ik zeg wel dat Renswoude er heel veel energie in heeft gestoken om de wens van hun inwoners te combineren met verantwoord kijken naar de toekomst. Zij krijgen daarvoor in dit voorstel geen kans.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat is juist. Als het gaat over besturen van gemeenten, in dit voorstel en met deze drie betrokken gemeenten, zijn er grote verschillen in het soort van besturen. Bestuurders in twee van de drie gemeenten hebben de handschoen opgepakt en hebben naar de toekomst gekeken en hebben tegen hun inwoners durven zeggen: "Als wij zo doorgaan ontstaan er problemen." Datzelfde, omdat die bestuurskrachtmetingen globaal voor alle drie gemeenten dezelfde waren, is dat niet gebeurd door de gemeente Renswoude. Beide standpunten zijn respectabel. Desondanks zou ik er meer voorstander van zijn om naar de toekomst te kijken.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb de indruk dat de heer Bos de bestuurders van Renswoude een gebrek aan lef verwijt.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik constateer dat de drie gemeenten er anders in zitten. Twee van de drie gemeenten kiezen voor de toekomst. De andere gemeente kiest, in mijn ogen, niet voor de toekomst maar, inderdaad, voor de status quo.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een plan, zoals wij dat hebben neergelegd, dat wij samen met Veenendaal hebben uitgewerkt en waar afspraken zijn gemaakt hoe samengewerkt zou kunnen worden, vindt de heer Bos dus status quo en een vorm van 'houden zoals het is'?

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ja, dat

vind ik in grote mate 'houden zoals het is'.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik reageer op het woord "toekomst". Ondanks alle argumenten, is het kernargument van veel mensen die het hiermee oneens zijn en een soort gvd-gevoel ontwikkelen, dus niet goed burgerlijk-democratisch, ...

De VOORZITTER: Wat bedoelt u met een gvd-gevoel? Ik hoop niet dat dat iets met vloeken te maken heeft.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ja, nadrukkelijk wel.

De VOORZITTER: Dat sta ik hier niet toe.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik geef iets toe van wat er in de samenleving gaat ontstaan. Als wij kijken naar ontwikkelingen als Wilders, als Rita, als Fortuyn, dan is de nadrukkelijke reactie dat Mooi Utrecht hier staat en dat mensen zich eigenlijk een beetje ondergeschikt voelden aan een bestuurlijk gremium zoals hier. Als de toekomst zo is dat van bovenaf er toch steeds weer nieuwe zaken aan mensen worden opgelegd die zij echt niet willen, brengt dat dan dit land in democratische zin niet heel sterk aan de rand van de afgrond? Mensen zien dit. Europese verkiezingen? 33% komt misschien nog op. Er is een referendum geweest. Mensen hebben in De Ronde Venen gezegd ...

De VOORZITTER: Ik denk dat uw vraag helder is.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Mijn vraag is heel helder en kan beantwoord worden.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb zo-even in de interruptie van de heer Bersch gezegd dat ik beide standpunten respecteer. Dat wil niet zeggen dat ik beide standpunten overneem. Ik heb een voorkeur voor een van de beide.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht):Mijnheer de Voorzitter! Er ligt hier gewoon een stuk verantwoordelijkheid van elk individueel statenlid ten opzichte van de sier die wij op dit moment scheppen, ondanks alle argumenten van voor en tegen. Daar gaat het dan niet meer over. Het gaat erover hoe er gecommuniceerd wordt.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Over dat laatste kunnen wij van mening verschillen. Het gaat niet over communicatie. Het gaat over het bepalen van een standpunt. Nu de IPC met een voorstel komt, ben je voor of tegen dat voorstel. In het slotdebat hoort het daarover te gaan en niet alleen maar over communicatie. Het gaat over de inhoud van het voorstel van de IPC.

Ik zei al dat het twee te respecteren standpunten zijn als je naar de toekomst kijkt of als je kijkt naar de huidige situatie. Het provinciaal bestuur heeft daarover een oordeel uitgesproken en komt in dat licht met een voorstel van de IPC. Dus gaat het debat vandaag over de toekomst van de Utrechtse Vallei. De fractie van de PvdA vindt dat er inderdaad sprake is van een provinciale verantwoordelijkheid na de hele geschiedenis met vier keer herindelingsvoorstellen en een ViP-verband. Het landschap van de Vallei moet worden behouden, maar ook verder ontwikkeld; behoud door ontwikkeling. Er is wat ons betreft sprake van een provinciaal belang. Dat provinciale belang wordt, wat de fractie van de PvdA betreft, gediend door een fusie van de gemeenten Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg. In die zin zal de fractie van de PvdA daarom het IPC-voorstel steunen.

Als de Staten vandaag een positieve uitspraak hebben gedaan en de Tweede en Eerste Kamer positief besluiten over dit voorstel, zal het herindelingsvoorstel worden uitgevoerd. Ik heb daarover een vraag aan Gedeputeerde Staten. Ik zou graag de toezegging van Gedeputeerde Staten willen dat, evenals bij Vecht en Venen, de provincie Utrecht tot een maximum van € 100.000 provinciale middelen ter beschikking stelt om de voorbereiding en de begeleiding van het fusieproces te faciliteren.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Heeft een kleine gemeente, zoals Renswoude, bestaansrecht? Dat is in wezen de vraag waarop wij vandaag antwoord zullen geven. Heeft een kleine gemeente met nog geen 5000 inwoners, een sterke sociale structuur en zonder een grote kloof tussen burger en politiek, bestaansrecht? En zo niet, wordt steeds verdergaande schaalvergroting van gemeenten dan ingegeven door wenselijkheid of noodzaak? Is het wenselijk of noodzakelijk dat drie dorpen één gemeenteraad, één sociaal beleid, één ruimtelijk beleid, één gemeentehuis hebben? De wenselijkheid zie ik niet. Democratie werkt beter dichtbij de mensen dan ver weg. Of er de noodzaak is, hangt van ons allemaal af, van ons, de politiek, bedoel ik dan. Want die noodzaak die creëren wij zelf, door steeds meer van gemeenten

te vragen, vaak zonder voldoende geld om het goed te doen, en door niet serieuzer op zoek te gaan naar alternatieven voor herindeling.

Veel gemeenten die een fusie voor willen zijn, zoeken die alternatieven wel, en daar komen interessante samenwerkingsvormen uit voort. Ook de provincie kan daar een rol in spelen, zoals zij dat bijvoorbeeld bij het initiatief van Blaricum, Eemnes en Laren ook doet. Maar net zo makkelijk wordt een ander voorstel terzijde geschoven, zoals dat van Renswoude en Veenendaal. Of dat een duurzame vorm van samenwerking zou kunnen worden, weet ik niet, maar het probleem is dat wij dat ook niet zullen weten als wij vandaag besluiten tot herindeling. Als die herindeling er eenmaal is, dan is er geen weg meer terug. Met het opheffen van de zelfstandigheid van Renswoude, zal er meer zijn wat verloren gaat. Wat precies is moeilijk te voorspellen, maar zal Renswoude de indicaties voor de Wmo nog aan huis kunnen doen? Er is vrijwel geen grote gemeente die dat zelf doet. Zal er nog een wethouder uit Renswoude zijn die per persoon meedenkt over hoe werklozen kunnen reïntegreren? Zal de raad van de nieuwe gemeente net zo goed weten als nu hoe Renswoudenaars denken over nieuwe bouwplannen, sociale projecten, de besteding van hun belastinggeld?

Ik zou willen stellen dat hoe kleiner de gemeente, hoe democratischer het is. De grote afstand tussen burger en politiek in steden leidt tot afstandelijkheid. Burgers hebben meer last van bureaucratische processen, worden van het kastje naar de muur gestuurd, aan het lijntje gehouden.

Eerlijk gezegd vind ik het niet gek dat juist het provinciale bestuur vaak zo makkelijk en met grote meerderheden herindelingen steunt. De bestuurslaag bij uitstek die mijlenver afstaat van de belevingswereld van doorsnee mensen. De telkens weer teleurstellende opkomsten bij de verkiezingen zijn daar een uiting van, en dat mensen nauwelijks weten waar de provincie over gaat waarschijnlijk nog meer.

Dit herindelingsvoorstel is bij uitstek een kans om onszelf als provinciale volksvertegenwoordigers eens af te vragen wat wij de mensen van deze provincie te bieden hebben. Als een heel dorp met zoveel toewijding vecht voor een zelfstandig bestaan, bestuurskrachtig is en in staat is een oplossing te vinden voor al die taken die het van het Rijk krijgt, horen wij dan niet hand in hand te staan met die mensen om samen met hen te knokken voor die zelfstandigheid?

De VOORZITTER: Ik vind het prima dat er mensen op de tribune zitten. Zij worden echter verzocht niet te

reageren op de sprekers; wij willen hier een gewoon, ordelijk debat kunnen voeren.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Zijn wij het niet aan onze rol als volksvertegenwoordiger verplicht om het massale verzet van Renswoude een tikkeltje serieuzer te nemen? Geef Renswoude een kans.

De trend in Nederland is dat gemeenten groter en groter worden. Bestuurskracht is de heilige graal en herindeling is het toverwoord. Maar is groter ook beter? Is een grotere gemeente beter voor haar inwoners? Is een grote school beter voor haar leerlingen dan een kleine? Het is een dogma, waarin ik niet geloof. Net als kleine scholen, verpleegtehuizen of woningcorporaties, hebben ook kleine gemeenten bestaansrecht.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wat is volgens de heer Bersch de toekomst van de Vallei? Hoe zwaar weegt dat voor de SP? De Vallei, als samenhang van die drie gemeenten die veel met elkaar te maken hebben, die eenzelfde structuur hebben: landbouw, agrarisch, religie, cultuur. Wat is de toekomst van de Vallei als de fractie van de SP deze voorstellen van het IPC afwijst?

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik vraag mij af of er een groot verschil zal zijn in de toekomst van de Vallei. Er zijn meer gemeenten betrokken bij die toekomst. Er zijn nu al allerlei samenwerkingsverbanden, die volgens mij prima verlopen. De reconstructie wordt daar in groter verband uitgevoerd en er wordt daarbij goed samengewerkt. De vraag is dan ook wat het verschil is tussen één gemeente die onderhandelt met andere gemeenten die daarbij betrokken zijn, of drie gemeenten?

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Misschien is dat wel de gemeente Veenendaal. Misschien is die gemeente wel het verschil.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Misschien? Hoe bedoelt de heer Bos dat?

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik bedoel ermee dat de gemeente Veenendaal in het verleden, bijvoorbeeld bij "Vallei in Perspectief", niet betrokken was en dat zij ook bij allerlei andere samenwerkingsvormen niet betrokken is bij die gemeenten in de Vallei, maar dat zij nu, als een konijn uit een hoge hoed, wordt getoverd in een samenwerking tussen Renswoude en Veenendaal. Naar mijn oordeel

zijn dat twee gemeenten die niet bij elkaar passen.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat de inwoners en het bestuur van Renswoude en de inwoners en het bestuur van Veenendaal dat anders zien. Daarin zouden wij meer vertrouwen moeten stellen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Naar aanleiding van wat de heer Bos stelt, het volgende. In hoeverre is het nu te objectiveren dat een gemeente als Veenendaal niet de punten kan bieden, die hijzelf heeft genoemd, zoals overbezorgde ouders. Zo wil ik het althans karakteriseren: het 'meiske Rens' gaat het echt niet redden in haar eentje, zij is mogelijk een beetje gehandicapt, want zij is een lilliputter, dus te klein. Dan heeft zij hulp nodig. Moet zij dan met 'tante Scherpenzeel' en 'oom Woud' samengaan of hebben wij nog een 'lief', dat heet Veenendaal en daar heeft zij het wel op? In die zin is mijn vraag: in hoeverre kan de heer Bos objectiveren dat een ordelijke gemeente als Veenendaal dat niet zou kunnen bieden? Dat onderscheid kan de heer Bos toch niet hard maken?

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Snyders is goed in karikaturen, maar in dit geval zou het goed zijn als hij zich zou verdiepen in het karakter en de structuur van het Valleigebied en, inderdaad, kijken naar wat de overeenkomsten en de verschillen zijn tussen een gemeente als Veenendaal en de gemeenten in het Valleigebied.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb deze vorm gekozen en ik ben geneigd tot een clownesk optreden. Oké, maar er is meer. Ik vind deze hele vertoning een karikatuur van wat bestuur zou moeten zijn in deze tijd. Ineens zijn wij een soort goddelijk iets dat boven de burgers hangt en gaat aangeven wat goed voor hen is. Volgens mij moet dat in een wederzijdse communicatie. Dit kan helemaal niet.

De VOORZITTER: Misschien kunt u dat in uw eerste termijn nog voor het voetlicht brengen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een reactie op wat de heer Snyders net zei. Hij doet alsof er wat opgelegd wordt. Ik neem aan dat hij ook kan tellen tot drie. Er zijn hier drie gemeenten in het spel. Er zijn twee gemeenten die wel willen herindelen. Dat is een meerderheid. De heer Snyders kan met mij tellen. Er is inderdaad geen honderd procent draagvlak voor deze herindeling, maar

wij kunnen wel constateren dat er een meerderheid is. Het is dus wel degelijk democratisch om te stellen, als er zo'n wens komt uit een dergelijk gebied, dat dit echt niet zomaar opgelegd wordt.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat ook om mensen. Stel dat Wilders op een gegeven moment wint en vaststelt: "Wij hebben een bepaalde groep – die ga ik niet benoemen – en daar gaan wij iets mee doen, want wij zijn de meerderheid." Dat kan toch niet?

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou mij niet graag willen vergelijken met de heer Wilders. Ik ben Statenlid voor D66 en ik meende een weloverwogen keuze te hebben gemaakt. De argumenten kan de heer Snyder allemaal vinden in het ontwerpadvis dat voorligt als hij dat goed zou lezen.

De VOORZITTER: Mijnheer Bersch, vervolgt u uw betoog.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik reageer nog even heel kort op wat mevrouw Versteeg zegt, namelijk dat hiervoor een meerderheid zou zijn. De vraag is of dat ook het geval is onder de bevolking. Dat weten wij helemaal niet. Wat dat betreft is het dus maar zeer de vraag of er wel een meerderheid is voor deze herindeling.

Kleine gemeenten hebben bestaansrecht, omdat de menselijke maat erbij gebaat is, omdat de politiek er makkelijker onderdeel van de gemeenschap kan zijn, zoals het hoort, zonder kloof, omdat het vervreemding, wantrouwen en anonimiteit tegengaat, omdat de mensen het zo willen, en vooral omdat het kan.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van GroenLinks stemt in met het voorstel om de gemeenten Scherpenzeel, Woudenberg en Renswoude te fuseren tot een nieuwe Valleigemeente. De fractie van GroenLinks is van mening dat dit voor de toekomst de beste oplossing is voor het gebied en voor de mensen die er wonen. Het Valleigebied is een bijzonder en kwetsbaar gebied. Het zijn de gemeenten die ervoor moeten zorgen dat in dit gebied wonen, werken en natuur, goed op elkaar zijn afgestemd. Nu gebeurt dat versnipperd. Er is wel onderlinge afstemming, maar een feit is dat een samenwerkingsverband vaak weer uit verschillende partijen bestaat. Gemeentelijke samenwerking bij beheer en uitvoering wil in de praktijk nog wel lukken. Gemeentelijke samenwerking bij het maken van beleid is een ander verhaal. Bovendien zijn er twee provincies met zeggenschap in

de Vallei. Dat zijn dus twee streekplannen en verschillende regelingen. De fractie van GroenLinks vindt het een goede zaak dat dit keer voor deze situatie nu een oplossing komt.

De mensen in dit gebied, verspreid over de drie gemeenten, delen een gezamenlijke identiteit. Tenminste, dat vindt men in Scherpenzeel en Woudenberg. De kleinste gemeente, met 4500 inwoners, is helaas anders van mening: zij vindt dat zij meer thuishoort bij de gemeente Veenendaal met ruim 60.000 inwoners. De fractie van GroenLinks vindt deze recente move van Renswoude onverstandig en ongeloofwaardig. Waarom bestuurlijke ongelijkheid met Veenendaal verkiezen boven bestuurlijke gelijkwaardigheid in RSW-verband? Waarom proefkonijn zijn in plaats van partner? Tijdens de hoorzitting in Renswoude werd het dilemma mooi verwoord door een van de insprekers, een agrariër. Hij zei dat hij vanuit zijn bedrijf voor een RSW-fusie zou moeten zijn: gelijke regelgeving, meer nadruk op groen en agrarisch en een sterke positie tegenover de stedelijke druk. Toch was hij tegen, want het was de gemeente Renswoude, en ik citeer: "... allemaal door de strot geduwd. Woudenberg en Scherpenzeel zijn niet te vertrouwen en vooral uit op de goedgevulde gemeentekas van Renswoude."

In dit herindelingsproces zijn de emoties huizenhoog opgelaaid. Hopelijk zullen na vandaag de gemoderen wat bedaren en is er weer aandacht voor de rationele argumenten. Men zou zich moeten afvragen waar dit gebied wil staan over pakweg 25 jaar. Is het meest aantrekkelijke toekomstperspectief niet een landelijke gemeente met drie gelijkwaardige kernen, waar ruimte is voor wonen en bedrijvigheid met een buitengebied waarop men trots is?

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Beveert mevrouw Pennarts nu dat de argumenten van de tegenstanders puur ingegeven zijn door emotie?

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat in deze discussie de emoties heel hoog opgelaaid zijn en de rationele kant van de zaak is ondergesneeuwd, zeker in de situatie van Renswoude.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Geldt dat ook voor mevrouw Pennarts zelf?

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat laat ik aan de heer Bersch.

Als wij verder kijken dan nu en onze blik richten op

de toekomst, dan is de voorgestelde herindeling van de gemeenten Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg, volgens de fractie van GroenLinks een verstandige beslissing vanwege duurzaamheid en regionale samenhang. Het is een bijzondere situatie als twee gemeenten zelf aangeven dat zij willen fuseren, niet vanuit hun zwakte, maar vanuit hun visie op de ontwikkeling van hun regio. Dat de derde partij minder enthousiast is, is voor de fractie van GroenLinks niet doorslaggevend. Het is niet gewenst dat één gemeente een regionaal gewenste herindelingsdeling tegenhoudt. Tot slot nog het volgende. In de profielschets voor de nieuwe gemeente wordt veel nadruk gelegd op de eigenheid van de kernen en hoe zij hun identiteit kunnen behouden. Er zijn voorstellen gedaan hoe de inwoners van de drie kernen te betrekken bij het besturen van de nieuwe gemeenten. Dit zijn voor de fractie van GroenLinks belangrijke punten. Wij zijn blij met de toezegging van de gedeputeerde in de commissie BEM dat in de bestuurskrachtmeting na de fusie specifiek wordt onderzocht of de beloften hieromtrent ook zijn nagekomen.

Ook de weg naar de fusie in 2011 is van belang. Onze verantwoordelijkheid houdt niet op na een eventueel positief besluit vandaag.

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben benieuwd of ik misschien stukken gemist heb. Wij hebben hier in deze Staten op een bepaald moment een discussie gehad over verbreding en om de regio erbij te betrekken, groter dan de drie betrokken gemeenten. Zojuist hoor ik van de fractie van GroenLinks dat er een regionaal gewenste oplossing was. Heb ik hier iets gemist?

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Sorry, wat was de vraag van de heer Ruijs precies?

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoorde mevrouw Pennarts zeggen dat Renswoude de meest gewenste RSW-oplossing blokkeert. Dat zou betekenen dat die regionaal gewenste oplossing – ik duidde daar in mijn eerste termijn al op – uitgezocht zou zijn. Ik ken geen stukken daaromtrent. Wij waren er als fractie altijd voor dit breder te bekijken dan deze drie gemeenten.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik doelde ermee op het huidige voorstel Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg.

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Hoe weet mevrouw Pennarts dan dat dit regionaal gezien

de meest gewenste oplossing is?

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Het belangrijkste punt vind ik, dat ....

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ja, dat vind mevrouw Pennarts. Wie heeft dat onderzocht?

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat is toch vanuit de bestuurskrachtmeting geweest en vanuit een verzoek van de twee gemeenten? Daar praten wij hier toch over?

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! "Twee gemeenten" is toch niet de meest gewenste oplossing?

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Precies. GroenLinks is van mening dat één gemeente geen regionale oplossing kan blokkeren. Dat heb ik zojuist ook al gezegd.

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! GroenLinks. Duidelijk.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ook de weg naar de fusie toe is van belang. Onze verantwoordelijkheid houdt niet op na een eventueel positief besluit vandaag. De fractie van GroenLinks vreest voor een ontwikkeling, zoals in het proces rondom de gemeente Vecht en Venen, waarin nu de Tweede Kamer aan zet is. De bestuurlijke druk is er vanaf, waardoor de boel lijkt te kantelen. Ik wil graag van de gedeputeerde weten hoe zij na vandaag grip op dit proces zal houden. Daarmee bedoel ik de lobby naar de Tweede Kamer, maar ook de druk op het gebied zelf.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag zijn wij wat betreft de afwikkeling op provinciaal niveau aan het einde gekomen van een lang, intensief en bij tijd en wijle ook emotioneel getint proces, voortkomend uit de Arhi-procedure RSW. Een proces waaraan velen intensief hebben bijgedragen en dat uiteindelijk is uitgemond in het voorstel van de IPC. Het proces startte met het expliciete verzoek van Woudenberg en Scherpenzeel, een verzoek dat naar inzicht van de fractie van de ChristenUnie getuigt van realiteitszin en toekomstvisie.

Een herindelingsvoorstel doet vaak flink wat stof opwaaien, zo ook hier, en het was met name Renswoude dat tot op de dag van eergisteren – toen kreeg

ik het laatste bericht van B&W van Renswoude – haar mening over het voorstel heeft kenbaar gemaakt. Stijlvol, massaal en indringend. Renswoude zou het liefst zelfstandig blijven of in een samenwerking met Veenendaal in enigerlei vorm, maar toch zelfstandig, verder willen. Hoewel de fractie van de ChristenUnie respect heeft voor die mening, deelt zij die niet. Het belang van de regio, zeker op langere termijn, is gediend met een Valleigemeente in omvang en samenstelling zoals nu wordt voorgesteld door de IPC. Er ontstaat op die wijze een gemeente – het IPC-rapport spreekt daar ook van – die een grote mate van eenduidigheid vertoont ten aanzien van de aard van plattelandsgemeente, vanuit levensbeschouwelijke optiek en ook vanwege de ruimtelijke opgaven die met zo'n gemeente gemoeid zijn. Mijn stellige overtuiging is dat er een versterking van de bestuurskracht wordt gegenereerd door deze nieuwe gemeente. Dat is nodig voor de uitvoering van de taken waarvoor een gemeente in de toekomst zeker gesteld zal worden.

Er zijn de laatste maanden vele opmerkingen gemaakt door individuele burgers, ook van omringende gemeenten. Op een enkele daarvan wil ik nog ingaan. De gemeente Veenendaal heeft een en andermaal in het proces aangegeven, dat er een probleem is ten aanzien van de regionale opvangtaak enerzijds en haar ruimtelijke mogelijkheden anderzijds. In het streekplan is dat indertijd ook reeds geconstateerd door deze Staten. Ik roep het college wellicht ten overvloede op, en dat zal ik doen bij motie, zichtbaar te maken dat de provincie de zorg voor Veenendaal deelt en met haar meedenkt over oplossingen.

Motie M1 (ChristenUnie): ruimtelijke positie Veenendaal

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 15 april 2009, handelende inzake het Herindelingsadvies Valleigebied;

overwegende:

- *dat op diverse momenten in de Arhi-procedure door de gemeente Veenendaal is geattendeerd op haar moeizame ruimtelijke positie, gezien de opdrachten die de gemeente gesteld zijn;*
- *dat deze ruimtelijke problematiek ook reeds bij de behandeling van het Streekplan 2005-2015 door de Staten is onderschreven;*

roepen het college op:

met de gemeente Veenendaal in gesprek te gaan c.q. de bestaande contacten te intensiveren om te komen tot een

door provincie en gemeente gedragen oplossing voor de bedoelde moeizame ruimtelijke positie van Veenendaal.

En gaan over tot de orde van de dag.

De fractie van de ChristenUnie is van mening dat een herindeling niet de oplossing is voor de ruimtelijke vraagstukken van Veenendaal.

Renswoude. De visie van de meerderheid van de bevolking van Renswoude is glashelder, evenals die van het gemeentebestuur. Ik meen echter, en anderen hebben het ook gezegd, dat de eigen identiteit van de kern Renswoude en haar directe omgeving niet wezenlijk in het geding hoeft te zijn als de Eerste en de Tweede Kamer straks het voorstel inderdaad overnemen. Als inderdaad besloten wordt tot instemming met het voorstel, reken ik erop dat gemeentebestuur en inwoners hun verantwoordelijkheid zullen nemen tot het loyaal uitvoeren van dat besluit. Dat zal echt niet eenvoudig zijn. Als Renswoude, maar ook Scherpenzeel of Woudenberg aangeven in het volgende proces behoefte te hebben aan ondersteuning, die boven de normale taak van de provincie uitstijgt, dan reken ik op een ontvankelijke houding van het provinciebestuur.

Ten slotte, het zal duidelijk zijn, maar toch stel ik formeel vast dat de fractie van de ChristenUnie het voorliggende voorstel steunt.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt derhalve deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb gelijk het dikke rapport meegenomen, omdat ik naar aanleiding van de motie, die ik nog niet gelezen heb, een vraag heb. Die zal ik stellen aan het einde van mijn betoog.

Ook de fractie van D66 heeft een tijd geworsteld met deze op handen zijnde herindeling, althans het voorstel daartoe, en die tot discussie binnen de fractie heeft geleid. Het is de taak van volksvertegenwoordigers zorgvuldig belangen te wegen. Niet alleen van de bewoners van de betrokken gemeenten, maar ook het algemeen belang en het regionaal belang. Immers, gemeentelijke herindeling van onderop kan mogelijk verzanden in navelstaarderij, omdat het eigenbelang te veel voorop staat. De fractie van D66 wil geen roep-toeter zijn van burgers. Als volksvertegenwoordiger dien je rationele afwegingen op basis van argumenten te maken en je verantwoordelijkheid te nemen.

De uitkomst van je afwegings- en denkproces dien je uit te kunnen leggen door dat te onderbouwen met argumenten. Ik zal u de vijf argumenten geven op basis waarvan de fractie van D66 voor het herindelingsadvies zal stemmen.

De eerste reden. Er ligt een grote regionale gebiedsopgave in het Valleigebied. Een gebied, waarvan Veenendaal zelf heeft aangegeven daarop niet te zijn georiënteerd. Een gebied, waarvan Renswoude ontegenzeggelijk onderdeel is; een Valleigemeente, die veel overeenkomsten vertoont met Woudenberg en Scherpenzeel en dus een belangrijke schakel vormt voor het behoud van dit karakteristieke landelijke gebied.

De tweede reden. Veenendaal heeft geen expertise op het vlak van genoemde reconstructieopgave. Weliswaar is aangegeven dat zij hier expertise wil opdoen, maar dat betekent dus dat Renswoude gaat samenwerken met een gemeente in iets waarin die samenwerkingspartner geen ervaring heeft. Daarbij kan je vraagtekens zetten.

Wil je de bestuurskracht voor de regio versterken, dan is een voorwaarde voor de gekozen optie dat deze meerwaarde biedt voor de regio. En dat is de derde reden: een samenwerking tussen Renswoude en Veenendaal heeft geen meerwaarde voor Scherpenzeel en Woudenberg.

Dan de vierde reden. Voorwaarde voor een herindeling is dat deze duurzaam is en geen restproblematiek mag achterlaten. Als alleen Scherpenzeel en Woudenberg fuseren en Renswoude gaat samenwerken met een gemeente die geen meerwaarde biedt voor de regio en waarbij het de vraag is hoe duurzaam deze samenwerking is, dan is de kans buitengewoon groot dat deze optie er alsnog voor zorgt dat op afzienbare termijn opnieuw naar de bestuurskracht in het Valleigebied gekeken wordt.

Deze redenen kunt u allemaal terugvinden in het ontwerpadvies dat hier ter behandeling voor ons ligt. Ik zal u echter nog een vijfde reden geven waarom wij akkoord gaan met dit advies.

Ook al zijn de argumenten die worden aangedragen door de gemeente Renswoude en haar inwoners legitiem – onder meer de positieve bestuurskrachtmeting, weliswaar uit 2005 –, toch richten deze zich met name op de eigen positie: het behouden van zelfstandigheid van Renswoude. Die dragen niet bij aan het duurzaam versterken van de bestuurskracht in de Vallei en van de andere Valleigemeenten, Scherpenzeel en Woudenberg. Deze laatste twee gemeenten geven bovendien nadrukkelijk aan dat Renswoude onontbeerlijk is voor versterking van de bestuurskracht. Daar zit een

verschil van mening.

Bovendien heeft Renswoude in de ogen van de fractie van D66 haar eigen geloofwaardigheid te grabbel gegooid door heel sterk in te zetten op een samenwerking met Veenendaal en tegelijkertijd maar blijft hameren op een positieve bestuurskrachtmeting.

Dat is een vlucht naar voren, die volgens onze fractie averechts uitpakt. Op termijn is het denkbaar dat dit alsnog tot een fusie met Veenendaal zal leiden, kijkend naar de voortgaande decentralisatie van complexe rijkstaken, kijkend naar een belang dat Veenendaal daarbij zou kunnen hebben – denk daarbij aan de woningbouwopgave – en kijkend naar de houdbaarheid van samenwerkingsvormen.

Over de duurzaamheid van het model Ten Boer is nog niet veel te zeggen. Bovendien wordt Ten Boer ook gezien als opmaat voor een fusie.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Versteeg zegt dat de fusie Scherpenzeel, Woudenberg, Renswoude echt het beste is voor Renswoude. Kijken wij naar Veenendaal met 60.000 inwoners, dan zouden er 4500 inwoners bij komen. Ver op afstand, een satellietje, zoals in Baarn bijvoorbeeld: een heel stuk bos en dan heb je daar Lage Vuursche. Die heeft gewoon een status aparte en die heeft een heel nadrukkelijke landschappelijke, recreatieve functie. Dat wordt gekoesterd, het krijgt een eigen dorpsraad en andere zaken. Mij lijkt het weggooien van de overwegingen heel paternalistisch. Laten wij eens goed om de tafel gaan zitten: wat zou Veenendaal met Renswoude willen en welke toekomst zou het hebben? Is mevrouw Versteeg het ermee eens dat dat moet worden afgewogen? Nu wordt Veenendaal zomaar de zwartepiet toegeworpen, zo van: je wilt iets met dat arme meiske; dat moet helemaal niet, je moet bij ...

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Een goed debat, begint met goed naar elkaar luisteren. Ik heb niet gezegd dat dit het beste is voor Renswoude. Ik heb gezegd dat dit het beste is voor de toekomst van het Utrechtse Valleigebied.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Versteeg veroordeelt Veenendaal, zij zegt dat er een vlucht naar voren is, maar Veenendaal heeft wel bestuurskracht. Als er echter bestuurskracht is, dan heeft men er goed over nagedacht, lijkt mij.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik veroordeel Veenendaal niet. Ik zou het prettig vinden als de heer Snyders goed luistert naar mijn

betoog en dat hij op basis daarvan insteekt. Hij legt mij woorden in de mond, die ik niet heb uitgesproken.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik beluister een bepaalde toon.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat klopt.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ter onderstreping van het betoog van mevrouw Versteeg ga ik even naar een verslag van een gesprek van de IPC met de gemeente Renswoude op 21 april 2008. Ik citeer de bijlage, onderwerp 161: "In de situatie dat Scherpenzeel en Woudenberg geen Arhi-verzoek gericht op een RSW-gemeente hadden ingediend, is voor Renswoude bij voldoende bestuurskracht het model Ten Boer niet aan de orde".

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik was gebleven bij de houdbaarheid van samenwerkingsvormen en ik had geconstateerd dat model Ten Boer vaak gezien wordt als een opmaat naar een fusie. Ik wil echter ook nog noemen het Finse model, die van de gastheergemeente: dat wordt inmiddels door de Finnen zelf ook ter discussie gesteld. En kijk naar het "Vallei in Perspectief"-samenwerkingsverband, het is al vaker genoemd deze middag, dat niet zo lang geleden in elkaar is geklapt. Hoezo behoud zelfstandigheid Renswoude? Voor hoe lang? Hoe zeker is het met dit alternatief, dit samenwerkingsverband, dat die zelfstandigheid behouden wordt? Feitelijk erkent Renswoude in onze ogen met de wens tot nauwe samenwerking met Veenendaal dat zij op termijn te weinig bestuurskracht heeft. Het was onzes inziens sterker geweest als Renswoude, gezien haar consequente hamering op haar bestuurskrachtmeting, had gezegd: wij blijven zelfstandig. Kortom, de fractie van D66 kan zich vinden in de keuze voor het voorliggend herindelingsadvies, waarvoor weliswaar geen volledige, maar wel voldoende draagkracht is: het samenvoegen van Renswoude, Woudenberg en Scherpenzeel tot één gemeente per 2011 en het duurzaam versterken van de bestuurskracht, waarbij het belang van de toekomst van het Utrechtse Valleigebied voorop staat.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil hier toch even terugkomen op wat mevrouw Versteeg zegt over Renswoude, die kennelijk toegeeft dat zij op termijn niet bestuurskrachtig is vanwege het initiatief samen te werken met Veenendaal. Volgens mij heeft Renswoude dat initiatief puur genomen onder druk

van de Arhi-procedure en de herindelingsprocedure en is zij zelf juist altijd bezig geweest met het zelfstandig blijven en het zoeken van allerlei manieren om bestuurskrachtig te blijven.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat is de interpretatie van de heer Bersch, maar ik zei al dat de interpretatie van de fractie van D66 is dat het overkomt als een zwaktebod. Het was sterker geweest als Renswoude consequent was gebleven en had gezegd: "OK, dan blijven wij zelfstandig." Wij hebben daarmee geworsteld en ik zal eerlijk zeggen dat naarmate er meer brieven binnenkwamen van Renswoude, wij steeds meer gingen denken: "Wat willen zij nu?" In feite heeft hun vlucht naar Veenendaal, of hoe je het ook wilt noemen, op ons een averechtse uitwerking gehad en heeft het ons eigenlijk vergemakkelijkt in de besluitvorming die wij hierover hebben genomen. Maar goed, wij kunnen de gegevens die naar ons toe zijn gekomen, allebei anders interpreteren en dat hebben wij klaarblijkelijk ook gedaan.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mij de verwarring van mevrouw Versteeg best voorstellen. Mag ik daarover eerlijk zijn? Er zijn inderdaad in tweede instantie veel geluiden gekomen over het alternatief met Veenendaal. Volgens mij, als mevrouw Versteeg goed geluisterd heeft, was het heel helder: Renswoude zelfstandig. De tweede keuze was, als het dan toch moet: het liefst met Veenendaal.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Laten wij constateren dat wij daarin verschillen van mening. Voor ons blijft overeind dat wij vraagtekens zetten bij de toegevoegde waarde van Veenendaal voor het Valleigebied als samenwerkingspartner, en de vijf argumenten die de heer Bersch mij heeft horen noemen.

Ik wil nog een opmerking maken over de fusiedatum en de nazorg. De fractie van D66 is op werkbezoek geweest in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. De Utrechtse Heuvelruggemeente heeft ons kenbaar gemaakt, naast het feit dat zij zeker positief is over de herindeling en terugkijkend op het proces, dat zij kansen ziet. Wat zij gemist heeft, is een nazorg na de fusiedatum. Daarover is in de commissie BEM een en ander gewisseld. Het amendement in wording heeft ook te maken met de begeleiding van het proces. Wat wij echter nog helder willen horen van de gedeputeerde, is hoe wij de nazorg na de fusiedatum precies moeten zien. Dat kwam bij de Heuvelruggemeente heel duidelijk naar voren. Zij had heel nadrukkelijk een wens dat er een jaar of twee begeleiding vanuit

de provincie was: het samenvoegen van het ambtenarenapparaat, hoe ga je daarmee om, etcetera. Kan de gedeputeerde duidelijk maken hoe zij die nazorg ziet na de fusiedatum, anders dan alleen een bestuurskrachtmeting, want daar heb ik het nadrukkelijk niet over. Het gaat om begeleiding; hoe ziet zij dat globaal en vooral hoe lang ziet zij die nazorg?. Dat is voor ons een heel belangrijk punt.

Ik besluit mijn betoog. Wij kunnen ons prima vinden in het uitstel van de grenscorrectie. Zorgvuldigheid en goede afstemming met de verschillende partijen die hierbij belang hebben, mag zeker wat meer tijd kosten.

Dan nog het boekwerk dat ik meegenomen heb. Zou de fractie van de ChristenUnie mij kunnen uitleggen hoe haar motie in verhouding staat tot bladzijde 21 van het advies? Misschien zit ik eraan, maar dat kan de heer Van Kranenburg mij misschien duidelijk maken. Er zijn afspraken gemaakt met Veenendaal in het kader van de Samenwerkingagenda. Ik lees in het advies, bovenaan pagina 22: "Veenendaal is nu dus nadrukkelijk aan zet en GS wacht met belangstelling de conceptstructuurvisie af". Mag ik daaruit opmaken dat er wel degelijk al gesprekken over dit onderwerp gaande zijn? Ik zou het prettig vinden als de heer Van Kranenburg mij daarop nog even een korte toelichting wil geven.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Waar het hier over gaat, is dat in de Arhi-procedure door de gemeente Veenendaal en, meer concreet: door burgemeester Elzenga, tijdens de inspraakbijeenkomst in Renswoude expliciet is gesproken over de moeizame ruimtelijke positie van Veenendaal. Dat heb ik nadrukkelijk opgepakt als zijnde een probleem dat kennelijk beleefd wordt door Veenendaal. Ik weet ook dat in de Samenwerkingsagenda het een en ander gebeurt. Waar het mij om gaat is dat er publiekelijk een streep wordt getrokken onder het feit dat hier wat gebeuren moet vanuit de provincie. Of dat bij de gemeente Veenendaal of bij de provincie is, is iets waar ik niet over ga, want ik kijk niet in de agenda's. Ik wil wel dat het gesprek goed en adequaat opgang komt. Vandaar onze motie.

(Mevrouw Fokker is om 14. 58 uur ter vergadering gekomen.)

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de SGP maakt er geen gewoonte van bijdragen in de commissievergadering nog eens dunnetjes in de statenvergadering over te doen. Dat vermij-

den wij in elk geval zo veel mogelijk. Soms kun je daar echter niet omheen. In dit geval is het naar mijn idee niet te vermijden en in dit geval vind ik het ook niet heel erg, gezien het belang van het punt dat voorligt. Het is te meer niet te vermijden, omdat ik welbewust in de commissievergadering al een voorlopige stellingname heb verwoord. Ik vond dat op dat moment, gezien de discussie die wij intern hebben gehad en de contacten die er geweest zijn, het helderst en het eerlijkst ten opzichte van de gesprekspartners die tot dan toe aan tafel zaten. Dat neemt niet weg dat wij de brieven, de e-mails en de telefoontjes die nadien binnen zijn gekomen, opnieuw bij de afweging hebben betrokken en de argumenten en de informatie opnieuw hebben gewogen. Ik zal nu tot een definitief standpunt komen. Laat ik er vooraf bij zeggen dat een van de argumenten bij mij alle haren recht overeind doet staan en bij mij de neiging doet ontwaken om te zeggen: "Dikke neus." Dat is namelijk als er gezegd wordt dat wij al 35 jaar met dit hele proces bezig zijn en dat wij nu eens de knoop moeten doorhakken. Dan heb je het 35 jaar niet goed gedaan. Er zijn wel zaken die wel honderden jaren bezig zijn en die sukkelen ook nog wel honderden jaren door. Maakt u zich niet ongerust. Dus dat kan geen argument zijn en dat argument is dus niet meegewogen.

Ik verheer niet dat wij vanuit de SGP niet erg gelukkig zijn met het herindelingstraject, zoals dat tot nu toe gelopen is. Wij erkennen de legitimiteit van het verzoek van Woudenberg en Scherpenzeel van een vraag om een Arhi-procedure. Wij hebben toen als fractie het initiatief genomen Gedeputeerde Staten te vragen richting IPC nadrukkelijk de Renswoude-variant mee te nemen. Goed, dat is een gegeven. Zo is het gegaan en dat heeft tot een bepaalde uitkomst geleid. Renswoude heeft zelf onderzoek laten doen en dat heeft tot bepaalde uitkomsten geleid. Het was echter natuurlijk veel beter geweest als vanaf het allereerste begin de drie gemeenten gezamenlijk waren opgetrokken. Dat zou voor ons een ideale vorm zijn geweest. Het is wel van belang te constateren dat dat niet het geval is. De verschillen, de verhouding – twee gemeenten tegenover de ene gemeente Renswoude – zijn meerdere malen benoemd. Dat is een gegeven. Ook een gegeven is dat elk van de drie gemeenten onvoldoende omvang heeft om eigenstandig de wettelijke taken uit te voeren, waarbij tegelijkertijd aangemerkt moet worden dat elk van die gemeenten, voor zover wij dat nu kunnen overzien, er tot op heden in slaagt met steun van anderen, voldoende ondersteuning te organiseren, zodat die taken toch uitgevoerd worden.

Wij moeten ook constateren, en dat is een beetje een verwijzing naar die discussie die al langer loopt, dat de gemeenten in dat gebied er tot nu toe niet in zijn geslaagd te komen tot een structurele niet-vrij-blijvende samenwerking, waardoor de bestuurskracht van het Valleigebied als geheel gewaarborgd zou kunnen zijn. Die samenwerking is niet van de grond gekomen. Ik hoef niet in details te treden, maar je moet het wel constateren.

Dat was voor ons, als SGP, ook in ons verkiezingsprogramma, de eerste optie: niet-vrijblijvende structurele samenwerking en op die manier de bestuurlijke kwaliteit leveren, en die ook in de toekomst te garanderen, die gemeenten moeten kunnen leveren. Dat leidt ons tot de conclusie dat er structureel wel iets moet gebeuren, zeker met het oog op de bestuurlijke opgaven, die in de toekomst zeker niet minder zullen worden, en ook met het oog op de ambtelijke kwetsbaarheid, waarover in de bestuurskracht-meting wordt gesproken. Weliswaar, dat onderstreep ik, is elk van de gemeenten tot nu toe in staat geweest die kwetsbaarheid te minimaliseren, maar het blijft een gegeven en het blijft een punt van zorg.

Zo is dan eigenlijk het voorliggende voorstel ontstaan met daarnaast het Renswoudse alternatief. Laat ik daarover heel kort zijn: het Renswoudse alternatief trekt mij niet. Samenwerken van Renswoude en Veenendaal nu, zal op termijn zeer waarschijnlijk leiden tot samengaan tussen Renswoude en Veenendaal. Als er dan nieuwe bouwopgaven voor Veenendaal komen, ruimtelijke knelpunten met betrekking tot de gemeente Veenendaal, omdat zij de regionale opvangfunctie zuidoost-Utrecht wil blijven waarmaken, dan is het niet logisch - en ik zeg het met enige schroom - dat Veenendaal daarvoor kijkt naar het grondgebied van Rhenen. Als er nauwe samenwerking is met Renswoude, dan kun je bijna voorspellen in welke richting gezocht zal gaan worden. Dat is de reden dat wij die variant niet omarmen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Concludeer ik het goed dat de heer Bisschop bepleit de optie die Renswoude richting Veenendaal heeft neergelegd, serieus te nemen en die als Staten echt te bekijken en het besluit dus voorlopig uit te stellen?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Versteeg attendeerde de heer Snyders er zojuist op dat goed luisteren een kunst is. Toen de heer Snyders naar de interruptiemicrofoon liep, heb ik gezegd dat dat voor ons een reden is, gegeven de

afwegingen, de variant samenwerking Veenendaal/Renswoude niet te omarmen. Ik bepleit dus geen uitstel van de besluitvorming.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! De heer Bisschop benadrukt de ruimtenood van Veenendaal. Hij zegt dat Renswoude een soort oplossing in die richting zou kunnen zijn. De logica achter de opmerking van de Bisschop mis ik volledig. Hij praat gewoon naar een resultaat toe.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mijn verhaal herhalen, maar dat heeft niet zoveel zin.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Wij zouden breder, regionaal moeten kijken naar de problematiek die er ligt. Wij zijn aan het herindelen. Welke doelen hebben wij dan? Wat moet er echt op tafel gelegd worden, van waaruit gedacht gaan worden? De heer Bisschop zegt in feite dat er een probleem ligt. Dat probleem wordt niet opgelost. Of moet er dan worden gefuseerd en gaat Veenendaal vervolgens dan weer annexeren? Ik snap het allemaal niet.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! De eigen standpuntbepaling van de heer Snyders komt nog, maar in de aanloop daarnaar het volgende. Als ik de heer Snyders goed beluister, die de optie samenwerking Veenendaal/Renswoude omarmt en die de ruimtenood van Veenendaal erkent, dan zegt hij daarmee impliciet dat in zijn visie Renswoude straks de ruimtenood van Veenendaal gaat oplossen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! De heer Bisschop gaat behoorlijk kort door de bocht. Er is op een bepaald moment een aantal wenselijkheden en doelen en daar moet je een proces op zetten. En dat ontbreekt. De conclusie van de heer Bisschop is in een keer: wham. Dat moeten wij gewoon rustig bekijken.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Dat is de charme van helderheid, dacht ik.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn al dertig jaar bezig, omdat het proces niet goed gemanaged wordt. En wat is het resultaat? Dat een aantal mensen compleet met de hakken in het zand staat. Nu, dat hebben wij dan bereikt. Bravo.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter!

Het feit dat wij al dertig of vijfendertig jaar daarmee bezig zijn, zo heb ik zo-even gezegd, is geen argument. Dat komt echter niet doordat het proces niet goed gemanaged wordt. Dat heeft met andere factoren te maken. Dat kan de heer Snyders in de stukken terugvinden.

De optie Veenendaal/Renswoude is dus wat de fractie van de SGP betreft, geen reële optie. Daarnaast is door Veenendaal nadrukkelijk ingebracht te zoeken naar een variant in de richting Renswoude, Veenendaal, Rhenen. Als Veenendaler acht ik dat nog een buitengewoon lang traject. Ik wil graag een anekdote vertellen, die dat kan illustreren. Het is bijna een half jaar geleden, dat ik op uitnodiging van de Rhenense kiesvereniging van de SGP een bijdrage mocht leveren aan de viering van "Rhenen 750 jaar stad". Ik vond dat een buitengewoon vererende uitnodiging. Omdat ik weet dat er tot op de dag van vandaag Rhenenaren zijn die het Veenendaal kwalijk nemen dat in 1795 Veenendaal zich met behulp van de patriotten zelfstandig heeft gemaakt van Rhenen, heb ik toen gezegd: "Weet u wat, ik voel mij zozeer vereerd dat ik even op persoonlijke titel spreek en dat ik voorstel deze, in uw ogen, verkeerde beslissing ongedaan te maken en Veenendaal weer bij Rhenen te voegen." U wilt het niet weten, maar ik werd door mijn SGP-broeders en andere vrienden daar weggehoond. Dat is voor mij voldoende signaal: Rhenen, Veenendaal en Renswoude is een ambitie die je misschien wel moet blijven verwoorden, maar bij het realiteitsgehalte heb ik toch wat vraagtekens, zeker in dit stadium.

Alles afwegend, stemt de fractie van de SGP voor de samenvoeging van Renswoude met Scherpenzeel en Woudenberg, of omgekeerd: Woudenberg en Scherpenzeel met Renswoude. Dat waarborgt mijns inziens op termijn het beste de belangen van het Valleigebied, maar ook – en daarom ben ik tot die keuze gekomen – het beste de belangen van Renswoude. Op de korte termijn kan men best argumenten bedenken die dit onderuitschoffelen, bijvoorbeeld: Renswoude wil zelf niet. Ik wil mijn waardering ook uitspreken voor de wijze waarop het gemeentebestuur van Renswoude consistent heeft gezocht naar andere oplossingen, naar alternatieven, en voor de wijze waarop de bevolking van Renswoude daaraan uiting heeft gegeven. Ik vind dat echt klasse en buitengewoon stijlvol. Er zijn dus wel argumenten op de korte termijn te verzinnen die mij tegenspreken, maar als je over een termijn van tien, twintig jaar kijkt, dan denk ik, wil je het karakter van Renswoude en van het Valleigebied handhaven, dan moet je een oplossing zoeken in de richting die hier wordt verwoord. Dan ben ik ervan overtuigd dat

wij Renswoude op termijn daarmee een dienst doen. Ik onderstreep de noodzaak van de moederlijke zorg van de provincie ter begeleiding van het samenvoegingsproces. Ik heb alle vertrouwen in de bereidheid en de mogelijkheden die de provincie daarin heeft en die de provincie daarin zal benutten.

Tot slot wil ik een opmerking maken over het wat merkwaardige nagekomen stuk bij dit agendapunt, namelijk het stuk betreffende het afzien van de grenswijziging van het Henschotermeer. Ik moet zeggen dat ik geraakt was door het sterke argument: je moet zo'n recreatiegebied onder één autoriteit brengen. Dat is vanuit het oogpunt van veiligheid de beste structuur. In de commissie hebben wij daarover gezegd dat wij dan vervolgens ook nog even moeten kijken naar die 'snippers' langs de A12, want daarvoor geldt hetzelfde argument. Nu doet dit argument niet ter zake. Betekent dit dat de grens-wijziging ten aanzien van het Henschotermeer voorgoed van de baan is of betekent het iets anders? Dat hoor ik dan graag. Vreemd vind ik het dan ook dat datzelfde argument, namelijk de gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft daartegen bezwaar, niet toegepast wordt op camping De Lucht. Ook daar heeft de gemeente Barneveld bij nader inzien aangegeven die grenswijziging anders te zien dan zij in eerste instantie had verwoord. Ik overweeg hierover een amendement in te dienen. Wat ons betreft zou het het zuiverst zijn dat wij nu een besluit nemen dat wij de grenswijziging rondom camping De Lucht uitzonderen, evenals dat verhaal van het Henschotermeer. Dan ben je op een consistente manier bezig met besluitvorming en schoufel je niet zelf het argument onderuit dat het onder één autoriteit moet zijn vanwege veiligheidsoverwegingen. Ik hoor dan ook graag de reactie van het college daarop.

(Gedeputeerde mevrouw Raven is inmiddels ter vergadering gekomen.)

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Zelden heb ik zo'n fraai staaltje van ambivalentie gezien. Gedeputeerde Staten hebben een grootscheepse Samenwerkingsagenda opgezet om tot een betere samenwerking met gemeenten te komen. Sommige gemeenten hebben dit geïnterpreteerd als zijnde een Sinterklaasfeest, waarbij een grote verlanglijst ingediend kon worden. Nu het echt op samenwerking aankomt, namelijk bij de gemeenten Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg, leggen Gedeputeerde Staten onomwonden, samen met Scherpenzeel en Woudenberg, hun wil op aan de gemeente Renswoude. Sterker nog, het feit dat de gemeente

Renswoude samenwerking heeft gezocht en gevonden met een andere gemeente, wordt door de gedeputeerde geïnterpreteerd als een teken van zwakte; een deplorabele hulpvraag, getuigend van te weinig bestuurskracht, die alleen maar beantwoord kan worden met een opgelegde fusie. In onze ogen is een gemeente bestuurskrachtig wanneer het lukt de taken goed uit te voeren, of dat nu middels samenwerking of zonder samenwerking plaatsvindt.

De gedeputeerde, evenals enkele statenleden, gaf aan dat de fusie van belang zou zijn, zodat de gemeenten beleid ontwikkelen voor het landelijk gebied. Maar, welke beleidsruimte hebben de gemeenten daarin nog? De provincie heeft bepaald dat een deel van dit gebied verwevingsgebied is en een belangrijk deel landbouwontwikkelingsgebied. Met alle gevolgen van dien, namelijk: verindustrialisering en verstalling van het platteland door vestiging van megaveehouderijen en megastallen, meer geurhinder, fosfaatuitstoot, mrsa-besmetting en grotere risico's op uitbraken van dierziekten op grote schaal, vermesting en verzuring van natuurgebieden, zoals het Meeuwenkampje, vermindering van de werkgelegenheid, doordat megaveehouderijen met zo min mogelijk personeel gevestigd moeten worden in het landbouwontwikkelingsgebied en er zo min mogelijk grond voor andere bedrijvigheid gebruikt mag worden. Wil de gedeputeerde graag dat de gemeenten blijven ontwikkelen om deze problemen op te lossen, die de provincie teweeg heeft gebracht, of gaat het de gedeputeerde niet om beleid gericht op de verhoging van de leefbaarheid van het platteland? Mocht het daar wel om gaan, dan betwijfelen wij of een fusie daaraan bijdraagt. Het vergroot ook zelfs de kans op vermindering van het aantal voorzieningen op het platteland en het vermindert de betrokkenheid van de burgers bij de politiek en het democratisch gehalte van de gemeenten. Een ding weet ik zeker: als de provincie het besluit tot de fusie doorzet, dan zal dit zeker het vertrouwen van de burgers in Renswoude in de provinciale politiek verminderen. De PvdD vindt de stem van de inwoners wel van doorslaggevend belang. Wij zullen tegen dit voorstel stemmen, aangezien er onvoldoende draagvlak voor is.

Al eerder vandaag is aangehaald dat voldoende bestuurskracht van belang is voor een goede dienstverlening van een gemeente. De bevolking van de gemeente Renswoude heeft duidelijk aangegeven dat zij zeer tevreden is over de dienstverlening van de gemeente Renswoude. Het lijkt ons van belang te luisteren naar de stem van de bevolking, die dat

uitermate goed kan beoordelen. Het gaat juist om de bevolking die de dienstverlening moet beoordelen.

Tot slot. Wij ondersteunen het voorstel van de fractie van het CDA om het instrument van de bestuurskrachtmeting te evalueren, aangezien het resultaat van de bestuurskrachtmeting ten aanzien van Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg, door zowel Gedeputeerde Staten als door een meerderheid van Provinciale Staten terzijde is gelegd. Hierdoor is het instrument van de bestuurskrachtmeting gedevalueerd tot een symbolisch instrument zonder enige waarde.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Sinds 2007 zit Mooi Utrecht in de Staten. En ziedaar: burgers, lokale's, verenigden zich om hier toch een keer mee te mogen praten, want zij zagen een aantal zaken echt misgaan. Ziedaar: een onwillige bruid. Twee zelfs: Loenen en Breukelen. Ik lijk wel een dominee, maar goed. Een bruidegom die er niet om vraagt: Ronde Venen. Maar wij gaan het toch door-drukken. Er leek zich even in de Staten een scheiden-de geest af te tekenen. Het CDA zei ineens: "Eigenlijk is dit niet meer van deze tijd." Van de zomer hadden wij een crisis. Die had er zeker mee te maken. Met twee vragen: ga je van bovenaf dingen opleggen en moeten wij doorgaan met stad-maken? Dat speelt ook bij dit voorstel. Willen wij een kleinschaliger dorp? Willen wij een trendbreuk of niet? Zoals het hier nu gebeurt, zoals het door velen is opgemerkt, past het nog in deze tijd? Ik heb het gehad over een gvd-gevoel. Misschien moet dat een goed vredelievende democratische burger ...

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het zeer gewaardeerd dat toen de heer Snyders voor het eerst die term bezigde, dat u, voorzitter, op een wijze reageerde zoals u reageerde. Het doet mij pijn om de heer Snyders onbekommerd die term te horen zeggen. U weet allen dat het verwijst naar een van de grofste vloeken die wij in onze Nederlandse taal kennen. Ik vind dat daarmee niet gespeeld moet worden. Ik zou het op prijs stellen, zeg ik tegen de heer Snyders, dat hij die term zou vermijden en dat hij zijn eerdere gebruik ervan zou terugnemen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Wat ik duidelijk maak, is dat er zich in onze maatschappij een onvrede zich kan ontwikkelen, die inderdaad tot ongewenste uitingen leidt. Dat proces wil ik belichten.

De VOORZITTER: Mijnheer Snyders, ik denk dat er een heldere vraag aan u is gesteld. Ik wil u verzoeken u gewoon parlementair uit te drukken. Ik denk niet dat dit soort terminologie daarin past. Ik wil u dus verzoeken dat niet te doen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik acht dit onderdeel van de gewone, normale Nederlandse taal, en zeker zoals ik het gebruik.

De VOORZITTER: U kunt het proberen en u kunt het uitproberen, maar dan ontnem ik u het woord en dan kunt u weer gaan zitten. Wilt u doorgaan en uw betoog houden of wilt u mij gewoon uittesten?

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik zie het niet meer in mijn betoog staan, dus u kunt gerust zijn.

De VOORZITTER: Heb ik een ja of een nee van u?

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ja. Als ik ter ondersteuning van mijn betoog ...

De VOORZITTER: Ik wil een ja of een nee horen. Laat ik helder zijn. Ik vraag u of u zich parlementair wilt uitdrukken.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal dat woord niet meer gebruiken vandaag.

De VOORZITTER: Prima, dan mag u verder gaan met uw betoog.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het over het no-no-no-gevoel dat ontstaat. Wilders, Rita. Dat is in de eerste plaats een gevoel van mensen die vinden dat zij niet echt vertegenwoordigd worden in oude wijken of op andere plekken. Het rare is dat het zich niet alleen in steden ontwikkelt, maar ook in dorpen, waar men het gevoel heeft: "Wij worden overruled." Wij hebben het gezien in Loenen, Breukelen en De Ronde Venen en onder Amstelveen moet een gedwongen fusie plaatsvinden. Mensen die eigenlijk niks met elkaar te maken hebben. Hier heeft ook een fusie plaats: ruimtelijk, van bovenaf. Als wij vanuit een vliegtuig kijken, is het sowieso ... Dan ga je met die mensen praten, dan geven zij aan: no-way. Zij hebben een gevoel van: no no no. Het kleintje Renswoude is in verhouding tot Woudenberg en Scherpenzeel een kind, dat wel bestuurskracht heeft, maar het is veel kleiner. Zij moet in een ouderlijk huis met 'mijnheer Woud' en 'tante Scher-

penzeel'. Zij kiest daar niet zelf voor. Mensen, dat kan toch niet meer in deze tijd? In uw eigen verhouding met mensen, zoals u functioneert, kunt u toch als maatschappelijke ouders niet met die burgers omgaan? U bent ook nog eens democratisch gekozen. Dat houdt in dat u de burgers ook, tot een bepaalde norm, nog steeds serieus neemt? Het lijkt dat dat nu wordt vergeten.

Een 'gedeputeerde zorg', nu chargeer ik, plaatst deze tiener in een gezin waar zij niet bij wil horen. Maar zij heeft wel zelf ideeën en zij is ook nog bestuurskrachtig. Veenendaal trekt. Wij hebben het er uitgebreid over gehad. Mogelijk zou dat volgens ons onderzocht moeten worden, omdat wij in principe vinden dat als mensen zelf die keuze maken, daarvoor een weg en ruimte moet zijn. De haast die nu wordt gekozen, snappen wij niet. Of is er een agenda, Vechtstad onder Amstelveen en een Valleistad, als tegenwicht naar Veenendaal? Ik weet het niet, maar leg het dan op tafel en laten wij het erover hebben en het in een ruimtelijk model naar 2040 nadrukkelijk aan de orde stellen.

De heer BARNEVELD BINKHUYSEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De heer Snyders houdt een heel betoog over tieners, jongeren en dergelijke. Ik begrijp dat er een bepaalde verantwoordelijkheid benodigd is voor de mensen die in de zaal zitten. Ik denk dat wij als Provinciale Staten ook een bestuurlijke verantwoordelijkheid hebben. Ik vraag mij af hoe de heer Snyders zijn bestuurlijke verantwoordelijkheid in dezen ziet of dat hij alleen opkomt voor het Calimero-effect.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Dit is niet het Calimero-effect. Het gaat mij ook om rechtsgelijkheid. Wij zien dat elders een constructie mogelijk is die ook mogelijk is voor Renswoude, zoals de BEL-gemeenten. Wij hebben het ook over andere bestuurlijke gremia gehad die je zou kunnen opstarten. Dan snap ik niet dat dit op dit moment opgelegd moet worden. Daar gaat het mij om.

De heer BARNEVELD BINKHUYSEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat de heer Snyders veel niet begrijpt. Wat ik ook niet begrijp is waar Mooi Utrecht nu eigenlijk voor staat. Zij staat toch eigenlijk voor een fraai landschap in het algemeen, zo blijkt meestal, niet uit de woordkeuze van de heer Snyders, maar wel uit zijn betoogtrant. Wanneer Renswoude inderdaad samengaat met Veenendaal, wordt het landschapelijk karakter veel eerder bedreigt dan wanneer zij samengaat met andere agrarische gemeenten, zoals Scherpenzeel en Woudenberg. Dat lijkt mij veel meer

voor de hand liggen. Dus mijn vraag is: waar staat Mooi Utrecht in dit geval voor, in relatie tot deze herindeling?

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Mooi Utrecht staat voor de burger. Van onderop moet beleid worden gemaakt. Het tweede punt is: het resultaat moet mooi zijn. Hoe krijg je het resultaat mooi? Doordat je het proces zo insteekt, dat, waar het ook maar over gaat, ook de inbreng van die burgers gestalte krijgt in het resultaat. En dat je met elkaar objectiveert. Dat is hier niet gebeurd. Dan moeten wij hier voor zijn? Wat anderen stellen dat goed voor je is, moet je volgen? Maar je bent zelf iemand anders. Moet je je dan aanpassen? Misschien vind je wel iets nieuws uit. En daar is Renswoude mee bezig. Er zijn andere vormen mogelijk. Elders kon het ook. Je eigen raadzaal behouden. Dus, wat nu gebeurt, dat is het punt, is dat het proces niet klopt. Het is paternalistisch. Fusie heet het, maar het is een ongewilde annexatie. De noodzaak is ons niet duidelijk.

Wat u in feite aan het doen bent, en ik heb dat bij interruptie proberen duidelijk te maken, is een versnelling van bewustwording bij de burger, dat de bestuurscultuur van vandaag iets vraagt. Dat is nieuwe politiek. Anders. Zo ga je niet, als je zelf ook nog een keer faalt, in het proces met de burgers om. Misschien wordt dit wel de lont in een kruitvat, geschapen door de hedendaagse politiek. Een plot. Een nieuwe politieke lente. Want daar gaat het mij om.

Mooi Utrecht is een partij die lokale groepen vertegenwoordigen wil. 92.019 kiezers gaven ons steun. Na een maand van posters plakken, waren wij zelf ook verbaasd dat er zo'n draagvlak bestaat. De Statenleden van 63 naar 47 gereduceerd en wij kwamen er zomaar in. Waarom? Omdat mensen het anders willen. Moeten wij nu landelijke ambities krijgen om dit terug te draaien? 25% van de burgers kiest lokaal. Dat zijn 40 Kamerzetels. Bos blijkt landelijk te kunnen zweven tussen 60 en 15 weer een paar jaar later. Ik geef niet aan dat ik hier ambities heb, maar ik geef aan dat er in feite een enorm brok onvrede is, dat op een bepaald moment kan resulteren in iets, waarbij wij als statenleden mede aan de basis hebben gestaan. Politiek moet over agenda's gaan en de bestuurscultuur. De bestuurscultuur, zoals die hier nu gebezigd wordt? Mensen, wij moeten een pas op de plaats maken. Wij moeten even luisteren naar Renswoude. 4500? Het gaat niet om het getal. In het oude Athene konden 22.000 mensen kiezen. En daar is het spel-

letje toen begonnen. Wij zitten nu 2500 jaar later en hebben wij het nu onder de knie? Nee, wij zijn nog steeds het wiel aan het uitvinden.

Ik verzoek om een hoofdelijke stemming, want ik vind: nieuwe politiek zal geen discipline zijn van mensen die met elkaar hebben besloten: nu, dan moeten wij dit dan maar als bokken doen. Het worden weldenkende, met elkaar objectiverende mensen. Ieder richt op een eigen stem. Ook u, als statenlid. Ik ben benieuwd.

De VOORZITTER: Daarmee besluit ik de eerste termijn. Ik stel voor vijf minuten te schorsen. Ik geef even de tussenstand door van de spreektijden. Het CDA: 5.30. De VVD: 4.46. De PvdA: 6.43. De SP: 4.30. GroenLinks: 4.18. ChristenUnie: 4.58. D66: 7. SGP: 10.52. PvdD: 4. Mooi Utrecht: 6.32. Veel succes straks.

Schorsing van 15.28 uur tot 15.40 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De argumenten die tot herindeling leiden, zijn, als het goed is, rationeel. De discussie over herindeling kan soms uiterst emotioneel zijn. En dat botst. Dat is niet door mij verzonnen, maar het is in een vorige commissievergadering gezegd en ik hoor dat hier nu ook steeds in de discussie terugkomen.

Bestuurders komen tot een conclusie, nadat zij alle argumenten op een rij hebben gezet. Bewoners, die het absoluut niet eens zijn met die conclusie, vragen zich af of er totaal niet naar hen geluisterd wordt. Het is daarom zo belangrijk dat een zo gevoelig proces met de grootste zorgvuldigheid gevoerd wordt en dat zakelijke verschillen van inzicht zakelijk gewisseld worden. De manier waarop het brede verzet in Renswoude vorm heeft gekregen, verdient wat de IPC betreft alle respect. En toch stellen wij de Staten voor, na alle argumenten gewogen te hebben en gezien de belangen voor de toekomst, in het Valleigebied tot een herindeling te komen. Telt dan het massale verzet in Renswoude totaal niet mee? In het herindelingsadvies zijn diverse varianten onderzocht. Dan denk ik bijvoorbeeld aan de constructie zoals die in Ten Boer gedaan wordt. Ik denk ook aan de optie, waarin Scherpenzeel en Woudenberg samen een gemeente zouden vormen zonder Renswoude. Ik denk ook aan een grote Valleigemeente. Geen enkele van die varianten voldeed aan het criterium van voldoende duurzaamheid en voldoende draagvlak. En dan bedoel ik: voor alle drie de gemeenten en niet voor een van die gemeenten. De lange duur van dit proces

geeft al aan dat de diverse pogingen om samenwerking structureel vorm te geven, tot nu toe niet tot duurzame oplossingen hebben geleid. Dan bedoel ik niet zomaar samenwerkingsvormen, maar dan bedoel ik, wat ook al door de heer Bisschop gezegd werd, niet-vrijblijvende samenwerkingsvormen. Die hebben tot nu toe geen houdbaarheid gekregen.

Het nieuwste model, waarin Renswoude en Veenendaal een groeiende samenwerking willen aangaan, is wat de IPC betreft dan ook geen oplossing om de toekomstige opgaven van Renswoude het hoofd te bieden. Het laat ook Woudenberg en Scherpenzeel met een onopgelost vraagstuk zitten. Het is namelijk goed dat wij ons realiseren dat er in Woudenberg en Scherpenzeel een breed draagvlak is voor deze herindeling, dat ondernemers en andere inwoners het hoog tijd vinden dat er nu eindelijk een beslissing genomen wordt. De fractie van de SP zegt: "Geef Renswoude een kans." De IPC heeft gezegd: "Het gaat hier niet alleen om Renswoude; er is een bredere opgave aan de orde en daarvoor willen wij een regionale oplossing zien."

Dan kort samengevat, alles op een rij. Er is namelijk al veel betoogd en er is al een dik boek geproduceerd, waarin de meeste antwoorden op de vragen staan. Wat zijn de argumenten voor deze herindeling? Dan moeten wij het als eerste hebben over bestuurskracht en over bestuurskrachtmetingen. Ik merk namelijk in de discussie dat er veel ideeën leven over bestuurskrachtmetingen. Ik denk dat het goed is als wij het er met elkaar over eens zijn wat de bedoeling is van de bestuurskrachtmeting. In deze provincie legt de provincie niet van bovenaf een herindeling op. Dat staat in het landelijk coalitieakkoord van de partijen, maar het staat ook hier in het coalitieakkoord. Dat doen wij niet. Er is dus geen sprake van: van bovenaf. Als je een onvoldoende cijfer zou hebben, wordt dat bestraft met een herindeling. Nee, het is precies andersom. Er komt een vraag vanuit gemeenten, in dit geval vanuit Scherpenzeel en Woudenberg, en er zijn bestuurskrachtmetingen om de verschillende gemeenten de spiegel voor te houden: hoe zit het eigenlijk met je bestuurskracht? Als je ziet wat eruit komt, wat is dan je conclusie?

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde zegt dat dit geen herindeling is die van bovenaf wordt opgelegd. Wij moeten straks een besluit nemen of deze herindeling moet doorgaan. Twee gemeenten hebben daarvan gezegd dat zij dat willen en een gemeente heeft gezegd dat zij dat niet wil. Dan is dat toch een herindeling van bovenaf, in elk geval

vanuit het perspectief van Renswoude?

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga eerst nog even verder en dan kom ik op het punt van de heer Bersch. Er zijn bestuurskrachtmetingen geweest als instrument voor de verschillende gemeenten om te kijken: wat kan ik nu in de toekomst waarmaken? Nu, uit die bestuurskrachtmetingen is gebleken, gelukkig, dat alle drie gemeenten voldoende bestuurskracht hebben voor het moment van 2005. Daar is wel bij gezegd dat er een aantal aandachtspunten is. Een van die aandachtspunten is de kwetsbaarheid. Op basis van de uitslag van die metingen hebben Woudenberg en Scherpenzeel geconcludeerd dat als zij niet alleen naar vandaag en morgen kijken, maar naar de toekomst, dat zij moeten gaan denken aan een fusie met andere gemeenten. Zij vonden dat zij dat samen moesten doen, maar zij vonden ook dat zij dat samen met Renswoude moesten doen. Er zijn allerlei argumenten en ik zal er zo dadelijk nog een paar noemen. Dat betekent dat van onderop de vraag bij de provincie komt om voor die drie gemeenten een Arhi-procedure te starten op basis van metingen die aangegeven hebben dat er op termijn een probleem zou kunnen zijn. Dat bedoel ik met van onderop. Dan zijn er vervolgens de beleidsregels die wij hebben, waarin gezegd wordt dat draagvlak in feite de basis is waarop je dit soort dingen doet, maar als het op geen enkele manier lukt om draagvlak te vinden voor een herindeling, waarvoor zoveel argumenten zijn, dan mag, dan moet de provincie haar verantwoordelijkheid nemen om tot een herindelingsvoorstel te komen. Dat bedoel ik met van onderop: gebruik makend van dit instrument, dat geen beoordelingsinstrument is. Vervolgens moeten wij onze verantwoordelijkheid nemen voor een besluit.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Natuurlijk hebben wij in dezen een verantwoordelijkheid. Als de gedeputeerde echter zegt dat dit een proces is van onderop, waarbij zij beschrijft wat zij daarmee bedoelt, dan vind ik wel dat zij een heel formele en beperkte kijk heeft op wat 'van onderop' is. Vanuit Renswoude bezien kun je toch niet volhouden dat zij dit moet zien als een proces van onderop?

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! In samenhang daarmee het volgende. De gedeputeerde stelde in het begin, terecht, dat wij het met elkaar eens moeten zijn over bestuurskrachtmetingen. Als je het niet met elkaar daarover eens bent, kun je dat beter maar meteen zeggen. Terecht zei zij dat dit niet van bovenaf moet komen. Dat was de intentie

die wij een paar jaar terug in deze Staten met elkaar verwoord hebben. Vervolgens zegt zij dat er metingen zijn geweest die voldoende waren, maar zei zij erbij: er was wel een aantal punten en zij noemde het jaar 2005. De vraag die ik dan aan de gedeputeerde wil stellen, is de volgende. Wij hebben die bestuurskrachtmeting niet gedaan voor 2005. Die is gedaan voor deze herindelingsprocedure en had dus een toekomstbestendigheid. In het bedrijfsleven is het zo dat als de houdbaarheidsdatum van een product eindigt je dat product uit het schap haalt en het niet verkoopt. Voor onze fractie was de bestuurskrachtmeting het enige alibi om tot herindeling over te gaan. Als de gedeputeerde nu zou zeggen dat die niet meer actueel is, omdat er andere dingen bij zijn gekomen die op termijn een probleem zouden kunnen zijn, dan zegt zij: "Nee, het waren aandachtspunten in de bestuurskrachtmeting." Aandachtspunten zijn andere zaken dan problemen. Als zij nu zou zeggen dat er problemen zijn, hoewel dat niet staat in de meting, dan vind ik dat er tussendoor een herziening had moeten zijn. Dan had de gedeputeerde ons moeten melden op welke punten die meting niet meer actueel zou zijn en waarom die meting nog als criterium kon dienen. Daarom is onze fractie teleurgesteld. Wij hadden gedacht dat er een afspraak was met alle drie de gemeenten, alle drie van onderaf, tenzij er bepaalde redenen waren die bleken uit de meting. Die waren er niet; er waren alleen aandachtspunten. Het was bedoeld voor 2009, nu met deze besluitvorming. Dan kun je niet zeggen dat er problemen zijn; er waren alleen aandachtspunten.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het gevoel dat de heer Ruijs niet goed naar mij geluisterd heeft. Ik vind dat erg jammer. Ik heb gezegd dat het geen meetinstrument is en ook nu, in 2009, beoordelen wij niet of de gemeente Renswoude al dan niet voldoende bestuurskracht heeft. Ik heb gezegd: op basis van de bestuurskracht, waarin aandachtspunten staan voor de toekomst, hebben zowel Scherpenzeel als Woudenberg de conclusie getrokken dat zij op termijn maatregelen moeten nemen. Zij zijn bij de provincie gekomen om een Arhi-procedure aan te vragen. Vervolgens heeft Renswoude gezegd dat zij het zelf nog wel kon en dat zij er geen behoefte aan had. Dat is inmiddels ook veranderd, want ook Renswoude zegt dat zij het niet zelf kan en dat zij andere gemeenten nodig heeft om tot een duurzame oplossing te komen. Over de termijn waarop kun je van mening verschillen, maar dat gegeven ligt er wel. Dat onderstreept nog weer eens wat wij als IPC hebben gezegd, namelijk dat wij zien dat niet alleen Scherpen-

zeel en Woudenberg op termijn die versterking nodig hebben, wij denken dat het voor Renswoude ook een heel goede zaak is. Daarover kun je natuurlijk van mening verschillen.

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Misschien luisteren wij niet goed naar elkaar, want mijn stelling was een andere dan die waarop de gedeputeerde antwoordt. Mijn vraag was de volgende: wij, als CDA, hebben indertijd bij het vaststellen van het instrument bestuurskrachtmeting niet alleen gedacht, maar het ook besproken met Gedeputeerde Staten, dat de bestuurskrachtmeting diende om te beoordelen of er een herindeling, opgelegd, kon plaatsvinden. Het was toen, wat het CDA betreft en dat is toen ook duidelijk verwoord, als lijn dat, als er een positieve, voldoende uitslag komt, een herindeling alleen kan worden opgelegd aan gemeenten als een van de gemeenten er niet aan voldoet en de andere wel. Als het voor allemaal voldoende is, kan herindeling niet door de provincie, van bovenaf, opgelegd worden, tenzij die meting wordt herhaald. Dat laatste is nog niet besproken, maar daartoe zijn wij altijd bereid. Mijn punt is dus waarom Gedeputeerde Staten met gemeentebesturen een procedure ingaan om af te spreken een meting aan te gaan, met de intentie dat dat het criterium is voor het wel of niet – dus ook 'niet', zeg ik tegen de gedeputeerde – te komen tot een herindeling. Als puntje bij paaltje komt, blijkt echter ineens dat die meting helemaal niet dient als een rapportcijfer, maar dat je zegt dat er op termijn problemen zouden kunnen zijn, of aandachtspunten, of het gaat niet alleen over vandaag en morgen. Dan kantelt het gewicht ineens de andere kant op en gaat zo'n gemeentebestuur, waar ik ooit geweest ben, niet meer met zo'n procedure akkoord. Daarom stel ik de vraag aan de gedeputeerde of zij in de commissie het instrument bestuurskrachtmeting wil evalueren. Met de consequenties daarvan kunnen wij, in elk geval richting onze gemeenten - "Samenwerkingsagenda" heet dat geloof ik – correct optreden. Dat hebben wij nodig. Er is dus een verschil van mening tussen de gedeputeerde en onze fractie. Dat lossen wij vandaag niet meer op, maar het is wel een politiek verschil. Voor volgende rondes moet er duidelijkheid zijn over hoe je met gemeenten omgaat.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij blijft de discussie nog precies dezelfde. Ik zeg dat wij de bestuurskrachtmeting gebruiken als hulpmiddel voor de gemeenten. De heer Ruijs legt mij in de mond dat ik de bestuurskrachtmeting gebruik als een beoordeling van de gemeen-

ten. Dat is absoluut niet het geval. Wij hebben de bestuurskrachtmetering nu zo'n tien keer gebruikt. Wij doen dat bijvoorbeeld ook in de regio zuidwest. Al die gemeenten zijn heel enthousiast over het instrument bestuurskrachtmetering. Ik lees wel eens in de krant dat een bepaalde burgemeester het woord 'herindeling' in de mond neemt, maar ik doe dat niet. Het wordt heel anders als een aantal gemeenten uit een bepaald gebied zegt: "Wij hebben die bestuurskrachtmetering gelezen, wij zien daarin bepaalde aanbevelingen, wij trekken daaruit onze conclusie en wij denken dat wij met elkaar in deze regio op een andere manier moeten omgaan." Dan wordt het een andere zaak. Daar gaat het over. De vraag aan een gemeente is nooit bij ons vandaag gekomen alstublieft eens een bestuurskrachtmetering te doen en dan zullen wij daarna eens even kijken wat wij met u zullen ondernemen. Die vraag is bij de gemeenten vandaan gekomen.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Als de bestuurskrachtmetering niet gebruikt wordt als een middel, een beoordelingsmiddel, waarom zouden wij dan überhaupt nog een fusie opleggen aan Renswoude. Waarom zouden wij die dan niet beperken tot Woudenberg en Scherpenzeel?

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat het goed is dat ik met mijn verhaal verder ga. Dan zal ik er nog iets meer over zeggen. Misschien is het prima dat wij in de commissie nog eens een uurtje wijden aan het onderwerp om nog eens scherp door te nemen hoe we ermee verder gaan. Evaluatie vind ik een heel zwaar middel, maar naar aanleiding van die discussie kunnen wij dat dan met elkaar vaststellen.

De VOORZITTER: Nee, mijnheer Snyders.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat om een soort woordbreuk ten aanzien van het proces. De gedeputeerde zegt nu dat zij daarover nog wel eens een uurtje wil praten. Dat vind ik een rare redenatie.

De VOORZITTER: Mijnheer Snyders, waarom maakt u het de voorzitter vanmiddag zo moeilijk? Mevrouw Haak, vervolgt u uw betoog.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik was begonnen met argumenten te noemen voor de herindeling. De eerste was natuurlijk de vraag die wij uit het gebied gekregen hebben en waarvan wij als provincie de taak hebben om daarop

te reageren met een Arhi-procedure. Dat hebben wij gedaan, ook vooral om te kijken naar de regionale context van oplossingen. Argumenten om het gebied op die manier te bekijken, zijn ook dat er gemeenten zijn met grotendeels hetzelfde type regionale beleidsopgaven, zoals de reconstructie en de EHS en mobiliteitsvraagstukken. Het gaat ook om de vitaliteit van de drie dorpen, waarbij het in alle drie de dorpen om hetzelfde type vraagstukken gaat op het gebied van voorzieningen. Ook hebben de drie dorpen, en daarover zal iedereen het eens zijn, eenzelfde soort identiteit en verdelen zij het landelijk karakter van het buitengebied.

De belangrijkste winst van deze herindeling zal zijn, naar wij mogen verwachten, de toename van bestuurskracht, zoals ik geschetst heb. Waaraan moet je dan denken? In een plattelandsgemeente met zo'n 30.000 inwoners kun je fulltime bestuurders hebben. Als een nieuwe gemeente dat handig aanpakt en het lukt kandidaten te vinden uit alle drie de dorpen, dan heb je nog die heel korte lijn die je zo belangrijk vindt in je bestuur vertegenwoordigd, terwijl je toch een bestuur hebt dat meer mogelijkheden heeft.

Je hebt een groter ambtenarenapparaat met meer specialismen. Dat kan de dienstverlening aan de burgers alleen maar ten goede komen. Je kunt inspelen op complexe wetgeving en op decentralisatievraagstukken. Je bent als organisatie gewoon minder kwetsbaar. Er is sprake van drie financieel gezonde gemeenten. Dat betekent dat de nieuwe gemeente ook een financieel gezonde gemeente zal zijn met een gezond ambtenarenapparaat, dat de mogelijkheid heeft gemeenschappelijk beleid te formuleren op het gebied van woningbouw, recreatie, toerisme, economie en ook beleid op het gebied van landbouw. Ik denk dat de fractie van de Partij voor de Dieren daarmee alleen maar gelukkig kan zijn. Dat zijn de argumenten die ons als IPC ertoe gebracht hebben tot deze herindeling te besluiten.

Dan hebben de Staten nog een antwoord te goeden waarom wij met een ander voorstel gekomen zijn op het gebied van de grenscorrectie. De fractie van de SGP vroeg daarnaar. Het algemene uitgangspunt voor grenscorrectie is dat grenscorrecties eerder uitzondering dan regel moeten zijn. Je kunt gemakkelijk een hele discussie 'vervuilen' door overal de streep wat anders te gaan zetten. Daarmee moet je dus enorm uitkijken.

Er lag een toezegging over Overberg. Die was gedaan bij de herindeling Heuvelrug. De toezegging luidde dat daar een peiling gedaan zou worden. Die heeft een duidelijke uitslag gehad, dus die grenscorrectie is

niet meer aan de orde.

Dan is er een belangrijk uitgangspunt – en dat blijft voor ons ook een belangrijk uitgangspunt – dat je één object dat bij één eigenaar hoort in één gemeente moet hebben. Anders krijgt iemand te maken met allerlei lastige procedures bij vergunningverlening. Dat is lastig op allerlei terreinen in het algemeen. Daarom wordt er in de Tweede Kamer gekeken of je daar wel goed op hebt gelet. Vandaar de voorstellen over het Allurepark De Lucht en het Henschotermeer.

Het Allurepark De Lucht. Stelt u zich voor dat het ligt in drie gemeenten en in twee provincies. Daar zien wij echt een urgentie. Wij zeggen dat wij dat nu echt niet moeten laten vallen. Bovendien zitten er in het kader van de Wet op de ruimtelijke ordening heel veel mogelijkheden om dat te bereiken wat omwonenden graag bereikt willen hebben. Het lijkt ons niet goed daarop nu terug te komen. Bij het Henschotermeer ligt dat wat anders. Daarover was discussie in de commissie. Er is op dit moment eigenlijk geen enorme urgentie daarover nu een beslissing te nemen. Omdat daarover verschillend gedacht werd en het niet meer zo snel tot een goede en zorgvuldige discussie zou komen, hebben wij de Staten voorgesteld het er nu uit te halen en onmiddellijk na een herindeling de discussie – wij zullen daarin de leiding nemen – tussen de nieuwe gemeente en de Heuvelrug op te starten om vervolgens alsnog tot het gewenste resultaat te kunnen komen.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Allurepark De Lucht: drie gemeenten, twee provincies. Zoals echter al is aangegeven, is de gemeente Barneveld goed veranderd van standpunt op basis van de besluitvorming van de gemeenteraad. Daardoor is nu een strook agrarisch gebied mee-inbegrepen in die begrenzing. Ik kan mij voorstellen dat die grenswijziging het recreatieve gebied omvat. Als het dan gaat om urgentie, dan is de noodzaak van die grenswijziging met betrekking tot het agrarische deel volstrekt vervallen. Daar gaat het een beetje om. Als je het desondanks toch volgens het oorspronkelijke voorstel voortzet, waar is dan de consistentie met de urgentie van het Henschotermeer? Daar is volgens mij ook wel een urgentie, omdat het gaat om de veiligheid, enzovoort.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het voorstel voor Allurepark De Lucht gaat over een gebied dat misschien wel niet geheel gebruikt wordt en ook niet gebruikt mag worden gezien het feit dat de bestemming niet veranderd is. Het gaat over een gebied dat groter is dan de camping en het Allurepark, maar het is wel in hand van één eigenaar. Dat

is wat ons betreft en wat de IPC betreft het argument geweest om te zeggen dat het hoort bij één eigenaar en dat moet je niet in verschillende provincies en in verschillende gemeenten hebben liggen. Vanmorgen zijn Provinciale Staten van Gelderland met de argumentatie hiervoor akkoord gegaan. Ik heb daar ook wel gezien dat het over Gelderland ging en dat het pas in de toekomst bij Utrecht zal horen en ik heb wel enig respect voor het feit dat dat in Gelderland zo opgepakt is.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik verbaas mij over het argument 'één eigenaar'. De bestemming van die gronden is blijkbaar niet relevant of van ondergeschikt belang. Volgens mij, wil je het in de discussie zuiver houden, moet je kijken naar de bestemming van die gronden. Als het argument is dat het één eigenaar is, dan kan ik nog wel een hele batterij provinciegrenswijzigingen aan de gedeputeerde voorstellen.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb gezegd wat onze argumenten zijn. Dat kan men verschillend wegen. Ook wij vinden dat de discussie over het Henschotermeer, hoewel er op dit moment geen problemen zijn, – en dat zeg ik toe – zeker direct na de herindeling zullen opstarten. Er liggen nog een paar punten. Een daarvan is een vraag van de fractie van de PvdA of wij net als voor Vecht en Venen € 100.000 kunnen bestemmen voor projectbegeleiding net voor en net na de herindeling. Dat lijkt mij een uiterst sympathiek voorstel. Je zou ook moeten zeggen: gelijke monniken gelijke kappen. Ik denk dat wij daarover een goed gemeenschappelijk gevoel hebben. Wij moeten wel op zoek naar die € 100.000. Het zal betekenen dat wij bij de voorjaarsnota tot een voorstel zullen komen.

De fractie van GroenLinks vraagt wat wij hierna gaan doen. Zodra het besluit in de Staten genomen is, zullen wij met de gemeenten in gesprek gaan om te kijken hoe nu verder. Wij zullen er zeer op aandringen dat de gemeenten met elkaar aan de slag gaan. Wij zullen dat, waar nodig, ondersteunen. Ik moet er wel bij zeggen, en het is goed de reactie van de Staten daarop te horen, dat het natuurlijk een proces van de gemeenten is. Als wij straks besloten hebben en er is over besloten in de Tweede Kamer, dan is het een proces van de gemeenten en de gemeenten kunnen ons daarbij om ondersteuning vragen. Die ondersteuning zullen wij dan ook heel graag leveren. Tussen het moment van nu en de beslissing in de Tweede Kamer, zullen wij die ondersteuning ook graag geven, maar wij stellen er zeer prijs op dat wij dat zullen doen op verzoek van de gemeenten.

Dan ligt er een motie over de gemeente Veenendaal. Wij hebben, en dat hebben wij in de beantwoording al duidelijk gemaakt, in het hele proces de dringende vraag van Veenendaal gevoeld: "Provincie, wij zitten hier wat in een hoek, wij zoeken hoe wij verder moeten met elkaar." In de motie staat: "wij roepen het college op met Veenendaal in gesprek te gaan". Ik denk niet dat dat een goede formulering is. Wij kennen die vraag van Veenendaal al veel langer en in veel verbanden wordt er al met Veenendaal gesproken. Ik denk bijvoorbeeld aan de gebiedsvisie zuidoost, waarin gemeenten met elkaar kijken wat zij tot 2030 willen. Dat wordt uitgebreid gefaciliteerd vanuit de provincie en wij denken daarbij wel eens: "Nu is Veenendaal wel eens aan de beurt om met een conceptstructuurvisie voor de dag te komen." Zo is die discussie volop gaande en ook onze inzet is volop gaande. Wanneer gevraagd wordt dat het hele proces goed warm en in de gaten gehouden moet worden, dan kan ik daarop onmiddellijk ja zeggen. Ook wij zien het probleem. Het is echter niet zo dat de discussie nog beginnen moet.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde verwoordde zojuist wat de bedoeling is van deze motie, die overigens links en rechts tot enige verwarring in deze Staten heeft geleid, zo is mij geworden. Wat de gedeputeerde feitelijk stelt is dat Gedeputeerde Staten bereid zijn, zoals immer, met wie dan ook, maar zeker met Veenendaal, in gesprek te zijn en te blijven over de ruimtelijke opgave. Dat was de strekking van deze motie. De gedeputeerde zegt dat nu toe. Dan is het voor mij zaak de motie nu gewoon in te trekken. Dan weten wij namelijk waar wij staan.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dank u wel. Ik ben aan het eind van mijn termijn.

De VOORZITTER: Mevrouw Pennarts heeft nog een vraag.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nog even inhaken op de vraag van de heer Van Kranenburg. Volgens mij heeft de gedeputeerde helemaal niets toegezegd. Zij heeft geconstateerd dat er overleg is met Veenendaal en dat Veenendaal aan de beurt is. Ik hoor nu de heer Van Kranenburg iets zeggen over een toezegging. Ik wil graag helder hebben of er wel of niet iets toegezegd is naar aanleiding van deze motie.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzit-

ter! Waar ik op inga, is met name de tekst, waarin staat: "in gesprek te gaan". Ik wijs erop dat wij al op vele manieren in gesprek zijn, dat een gesprek altijd van twee kanten moet komen en dat er nog een punt ligt, namelijk dat Veenendaal ook nog wel iets te melden heeft. Ik zeg echter toe dat wij druk op de discussie zullen houden. Wij zien wel degelijk dat er een probleem ligt.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dan heeft de gedeputeerde het niet over het reguliere overleg immers? Er komt een nieuwe structuurvisie, er is overleg met Veenendaal, er zijn verschillende dingen die in het rapport, ergens in het begin, genoemd worden: dat zijn dingen die al lopen. Waar de motie volgens mij om vraagt, zijn extra onderhandelingen en een extra inzet van de provincie om een oplossing te vinden voor Veenendaal. Die strekking had de motie, als ik het goed begrepen heb. De heer Van Kranenburg zegt dat er iets is toegezegd. Ik concludeer dat de gedeputeerde niks heeft toegezegd, maar dat zij refereert aan wat er al in werking is gesteld met Veenendaal.

De VOORZITTER: Misschien moet ik de heer Van Kranenburg toestaan hierover iets te zeggen?

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! De tekst van de motie, die niet meer bestaat, luidde: "met Veenendaal in gesprek te gaan c.q. de bestaande contacten te intensiveren". Kortom: met Veenendaal verder daarop voortbouwen. Dat heb ik de gedeputeerde met zoveel woorden wel horen zeggen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde zei zo-even dat zij haar eerste termijn had afgerond. Ik mis echter nog een antwoord op mijn vraag over nazorg. Hoe gaat zij dat vormgeven en hoe lang is zij bereid, als gemeenten dat wensen, nazorg te geven na de fusiedatum?

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben er even op ingegaan, maar ik realiseer mij dat het niet uitgebreid genoeg was. Nazorg zal in eerste instantie bestaan uit samen het gesprek aangaan over de periode tussen nu en het besluit van de Tweede Kamer. Wat wij ook bij andere herindelingen hebben gezien, is dat er dan werkgroepen tot stand komen die een fusie voorbereiden. Ook als er een gemeente is die er nog op hoopt dat het niet door zal gaan, is het uitermate verstandig alvast die gesprekken aan te gaan. Dat noemen wij een tweesporenbe-

leid: aan de ene kant hoop je nog dat het niet door zal gaan, maar aan de andere kant pleeg je al inzet. Nu, daar zullen wij bij Renswoude op aandringen om dat te doen. Dat is wat wij begeleiden. Ik heb toegezegd dat wij het voorstel van de fractie van de PvdA ondersteunen om € 100.000 in te zetten voor een bureau dat rond het moment van herindeling een begeleidende functie heeft en daarmee deskundigheid inbrengt. Verder heb ik gezegd dat wij het heel belangrijk vinden dat wij goed met de gemeenten in gesprek zijn, zodat wij heel alert zijn op wat zich voordoet, op wat je tegenkomt in het hele proces. Zodoende hoeven wij niet weer van tevoren ons aanbod te formuleren, maar reageren wij alert op vragen die er vanuit de nieuwe gemeente komen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Misschien kan de gedeputeerde dat punt iets scherper maken. Het gaat mij nadrukkelijk om de nazorg na de fusiedatum. Wij zijn in gesprek geweest met de gemeente Heuvelrug en haar probleem was, toen de fusie een feit was, dat ineens alle 'hulptroepen', alle steun van de provincie, naar de achtergrond verdwenen. Daar stond zij en zij moest het maar opknappen. Ik zie de gedeputeerde knikken, dus ik begrijp het goed dat het desgewenst mogelijk is ook over die fusiedatum heen begeleiding vanuit de provincie te krijgen.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik bedoelde juist over die fusiedatum heen. Ik herken verder niet precies wat mevrouw Versteeg zegt, maar ik zal daarnaar vragen bij de gemeente Heuvelrug. Wij zijn namelijk wel degelijk met Utrechtse Heuvelrug intensief in gesprek. Wij proberen ook te reageren op vragen die vanuit Utrechtse Heuvelrug komen en die specifiek met de fusie samenhangen. Wij zullen daarnaar echter informeren. Wij hebben ook gezegd dat wij die fusie zullen evalueren om te kijken hoe het beter kan.

De VOORZITTER: Dan gaan wij naar de tweede termijn. Ik heb redelijk wat ruimte geboden voor debat en interrupties in de eerste termijn. Mijn dringende verzoek is dan ook dat u zich in de tweede termijn enigszins beperkt. Wij hebben namelijk ook nog de Versnellingsagenda te bespreken. Ik neem aan dat de Staten daarover ook nog wel het een en ander willen zeggen.

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Een van de laatste woorden die de gedeputeerde uitsprak, was dat zij samen met de gemeente Utrechtse Heuvelrug

het functioneren zou evalueren. Ik versta daarbij ook de opmerking die zij maakte ten aanzien van het punt dat wij aan de orde gesteld hebben over de evaluatie van de bestuurskrachtmeting. Toont zij dezelfde bereidheid naar ons, als statenleden, toe om als zodanig te evalueren ... Ik zie haar knikken. Waarvoor dank. Ik denk dat dat voorkomt dat wij dit soort discussie krijgen in een natraject. Deze discussies horen in het voortraject thuis. Dat was ook onze zorg en zo hebben wij het verwoord in de eerste termijn.

Er loopt op dit moment een vijftal bestuurskrachtmetingen. Ik denk dat het ongelooflijk belangrijk is om dat goed te positioneren en over de context, zoals ik in de eerste termijn heb aangegeven, zullen wij graag de volgende keer in de commissie met de gedeputeerde spreken.

Het doet mij altijd goed uit de mond van een ChristenUnie-vrouw te horen: gelijke monniken, gelijke kappen. Zij is daarin iets meer gespecialiseerd. De gedeputeerde zei tegen de heer Bos dat zij de € 100.000 voor de herindeling met gelijke monniken, gelijke kappen graag wilde toepassen. Ik wil nog wat andere monniken noemen, want er is natuurlijk een hele serie monniken. Als het in Den Haag niet tot deze herindeling komt, dan neem ik aan dat met gelijke monniken, gelijke kappen dat geld ook voor andere constructies beschikbaar komt en dat het niet een bonus wordt op één van de varianten. Ik neem aan dat wij in deze cultuur van bonussen niet één kant opkijken. Het zou onjuist zijn, als wij dat geld bij deze herindeling wel zouden geven en niet als er andere varianten in het gebied gaan ontstaan, want al onze inwoners, al onze monniken, zijn ons even lief.

Ons standpunt is duidelijk. Daar hoeft ik niet verder op in te gaan. Even is nog aan de orde geweest het punt van de regionaal gewenste herindeling. Ik heb de gedeputeerde horen zeggen dat zij dat belangrijk vindt. Ik wil ook graag positief verstaan wat de gedeputeerde zegt. Het positieve is dat wij in elk geval bij de volgende herindelingsronde in het voortraject nadrukkelijk afspraken moeten maken over hoe wij die gewenste regionale indeling gaan enten. Ik weet dat ik met de voorzitter ad interim ooit een motie in die context heb ingediend. Ik denk dat het goed is dat wij die dan daadwerkelijk invulling geven. Ook daar geldt: gelijke monniken, gelijke kappen. Ik zal u daar te zijner tijd aan houden.

Wat ook aan de orde geweest is, is het punt van de schaalvergroting. Ik heb wel enige ervaring op dit gebied. Schaalvergroting is geen oplossing bij voor-

baat; het is een mogelijke oplossing. Dat betekent dat herindeling of geen herindeling niet bij voorbaat als heilig kan worden beschouwd. Dat zijn zaken die nadrukkelijk per situatie beoordeeld moeten worden. Ik vind dat dat als zodanig niet voldoende tot zijn recht is gekomen. Dat is echter een visie die van onze kant wordt verwoord. Ik respecteer het feit dat anderen tot een andere weg komen. Dat heet politiek. Dat hoort in deze zaal plaats te vinden. In elk geval, laten wij wel wezen, denk aan de huidige recessie vol met schaalvergroting, de grotestedenproblematiek vol met schaalvergroting. Schaalvergroting is niet altijd de oplossing en niet iets wat je bij voorbaat als argument kunt gebruiken om voor herindeling te zijn. Alternatieven kunnen misschien wel beter werken. Dat hebben wij verder beoordeeld om redenen die ik aangegeven heb.

Bij die kleine variant Veenendaal-Renswoude zou de kwaliteit negatief zijn. Dan zeg ik dat dat niet per definitie waar is. Met name de fracties van de Partij voor de Dieren en Mooi Utrecht spraken daarover. Veenendaal met Renswoude kan zeker wel kwaliteit voor het groene gebied inhouden. Ook hier geldt voor mij dat het geen vanzelfsprekendheid is. Het is overigens ook niet uitgezocht. Wij hoeven er ook geen mening over te hebben, maar ik noem het wel omdat anderen het als argument hanteerden.

Het laatste punt is de motie die niet meer bestaat. Wat ik van belang vind voor de politieke duidelijkheid, is het volgende. Misschien kan mijn collega van de fractie van de ChristenUnie mij dat toelichten. Toen de motie nog bestond, was die toch niet bedoeld om een relatie te leggen tussen Veenendaal en Renswoude om daarmee een verband te leggen met het woningbouwbeleid aldaar? Want juist over dat punt hebben zowel Veenendaal als Renswoude van tevoren aangegeven dat dat juist niet de bedoeling was van die samenwerking. Het is dus niet de bedoeling met de motie via een achterdeurtje een verband te leggen?

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! De motie bestaat niet meer. De motie zegt wat zij zegt en heeft geen diepere bedoelingen gehad dan alleen het gesprek met Veenendaal te intensiveren.

De heer BARNVELD BINKHUYSEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij zullen geen gebruik maken van de tweede termijn.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde voor de toezegging van het facili-

teren van deze fusie als de Tweede Kamer daartoe besluit. Wij zien het voorstel inzake de € 100.000 inderdaad verwerkt in de voorjaarsnota.

Wat betreft de grenscorrectie ondersteun ik – ook overeengekomen met de fractie van de VVD – de visie van de gedeputeerde dat wij na de herindeling, als deze doorgaat en als de Tweede Kamer daarover heeft besloten, op basis van een gesprek tussen de betreffende gemeenten daarover opnieuw in de Staten spreken. Wat de fractie van de PvdA betreft, is het trefwoord "veiligheid" als het gaat om het Henschootmeer. Wij zullen dat hetzij bij de ene hetzij bij de andere gemeente willen onderbrengen in z'n totaliteit. Daarover geen misverstand.

Wat betreft een evaluatie van de bestuurskrachtmeting, zoals bepleit door de heer Ruijs, vinden wij een gesprek in de commissie prima. Wij hebben geen behoefte een grootscheepse evaluatie met toeters en bellen te laten plaatsvinden. Een gesprek over de vraag hoe dat instrument functioneert en of het beter kan, is altijd goed.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Even terug in de tijd: bij Maartensdijk is ook een zwaarbevochten herindeling geweest. De inwoners waren massaal tegen. Er is toen een burgerinitiatief gekomen van die inwoners richting de provincie. Er is een onderzoek geweest en een van de conclusies uit dat onderzoek was dat op deze manier, met zo weinig draagvlak, met zo veel weerstand, wij een herindeling niet meer moeten doen. Nu weet ik dat een belofte in de politiek altijd met een korreltje zout genomen moet worden, al is het maar omdat de politieke realiteit verandert. Ik wilde het hier toch even meegeven. Ik kijk uit naar de evaluatie van het model bestuurskrachtmeting. Dat lijkt mij heel nuttig. Het lijkt mij vooral heel nuttig, omdat wij toch moeten constateren dat de verwachtingen die gecreëerd worden met dit model eigenlijk helemaal niet kloppen. Het begrip 'bestuurskracht' heeft niet de waarde die er in de discussie aan gegeven wordt.

Tot slot de grenscorrectie. Daarin steunen wij de visie van de SGP. Barneveld was en is met een proces bezig. Wij moeten niet op deze manier dat proces gaan frustreren. Dus het is beter dat wij dat even niet doen.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! De reactie van de gedeputeerde op de punten die wij aan de orde hebben gesteld, was adequaat. Wij zien daarom af van onze tweede termijn.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ook ik zie af van een tweede termijn.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter!
Dat geldt ook voor ons.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde voor de toelichting op het punt van de grenswijzigingen. Zoals echter uit de interruptie al bleek, blijft er toch nog een graatje in de keel steken wegens gebrek aan consistentie. Vandaar dat wij een amendement hebben voorbereid met betrekking tot camping De Lucht.

Amendement A1 (SGP): *Camping De Lucht*

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 15 april 2009, ter behandeling van het Herindelingsadvies Valleigebied;

constaterende:

dat de gemeente Barneveld verzocht heeft om de grenscorrectie met betrekking tot Allurepark De Lucht grotendeels buiten dit herindelingsbesluit te houden, omdat dit gezien wordt als een ontwikkeling die "geen doel" meer heeft. De gemeenteraad van Barneveld heeft immers besloten om het bestemmingsplan voor de uitbreiding van Allurepark De Lucht niet vast te stellen en de gemeente Barneveld stelt voor om alleen een grenscorrectie toe te passen voor het gedeelte van Allurepark De Lucht dat nu reeds een verblijfsrecreatieve bestemming heeft en voor zover dit gelegen is op grondgebied van de gemeente Barneveld;

besluiten:

in het besluit de volgende woorden toe te voegen aan het tweede lid van het besluit, zodat deze zin gaat luiden: "Het herindelingsadvies Valleigebied, exclusief de voorgestelde grenscorrectie van het Henschotermeer en die grotendeels van Allurepark De Lucht, vast te stellen waarin – samengevat – wordt geadviseerd om Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg samen te voegen tot één nieuwe Utrechtse gemeente per 1-1-2011.

Het voorstel in dit amendement is dus aan het besluit toe te voegen: "En die grotendeels van Allurepark De Lucht". Dat heeft betrekking op dat gebied buiten de grenswijziging te houden, dat geen recreatieve bestemming heeft, maar de agrarische bestemming heeft gehouden.

De VOORZITTER: Het amendement moet nog worden ondertekend, maar wij moeten er ook even naar kijken in verband met de besluitvorming zoals die in Gelderland hedenochtend heeft plaatsgevonden en wat hiervan de consequenties zijn. Wij nemen als

tweede hierover een besluit en u past het besluit als zodanig nu aan. Ik wil even overleggen welke consequenties dat zou kunnen hebben voor Gelderland, anders zijn er twee verschillende besluiten genomen. Dat kan natuurlijk niet.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb dat uiteraard ook overwogen, maar je opereert als Staten van Utrecht natuurlijk als een zelfstandige en eigenstandige entiteit. Het zou raar zijn als dat als argument zou kunnen dienen om het besluit niet te kunnen amenderen.

De VOORZITTER: Ik constateer het en ik zal het uitzoeken.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben geen behoefte aan een tweede termijn.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Dit proces rammelt. Het lost niet echt iets op. De doelen zijn niet scherp geformuleerd. Een echte objectivering heeft niet plaatsgehad. Renswoude heeft echt een punt. Hopelijk gebruikt de Tweede Kamer dit. Ik heb overigens om hoofdelijke stemming gevraagd. Misschien kunt u nog ingaan op dit verzoek. Ik heb dat gevraagd om duidelijk te hebben wie voor of tegen deze gemiste kans stemt. En, wat houden wij over? Verontwaardiging. Dat andere woord gebruik ik even niet. Dat is wat de Staten scheppen: wind. En wie wind zaait? Dat is energie. Dat no-no-no-gevoel. Tegelijkertijd kun je het benutten. Wij hebben hier een kans om te zeggen dat wij anders in gesprek gaan en wij beseffen dat het proces ook anders had gekund en zo te komen tot een vorm, een gedragen variant, waarin men verder wil. Renswoude heeft wat dat betreft bewogen.

Als de Staten dit voorstel aannemen, dan is de conclusie: de provincie kwam er niet uit, de Tweede Kamer moet maar beslissen. De handen er vanaf. En aan het eind? Ja, dan gaat die nog wat draaien en misschien komt er nog wel een andere variant. Dan gaan wij die gewoon uitvoeren en dan komt er ook nog wel hulp. Zo ga je niet met je burgers om.

Wij hebben ook nog de Eerste Kamer. Die is door ons gekozen. Dat hebben wij gedaan als stemvee. Wij kregen een lijst aangeleverd en daaruit, een, twee, drie, vier, mochten wij kiezen. Maar zeker niet wat anders als je VVD-er bent. Nu, ik heb het dus wel gedaan. De PvdD stond het dichtst bij ons, dus ik heb gezegd: laat die maar een tweede Eerste-Kamerzetel krijgen. En wat gebeurt? No no no. In Noord-Holland wordt iets van zeven stippen gezet en dat ding verdwijnt in

de mist. Maar die gaan er wel over besluiten. Deze herindeling: ik wil eraan herinneren dat Vleuten-De Meern toentertijd met één zetel verschil is geaccordeerd. Dus, Renswoude, misschien moet u daar ook nog wat gaan lobbyen. Misschien moeten de fracties die hier nu nee zeggen, dat ook effectueren als zij in de Tweede of in de Eerste Kamer zitten.

25.000: dat moet echt. Dat is een betoog dat wordt gehouden. Minder, 20.000 of 19.000? Ook Loenen en Breukelen zouden in de buurt zitten. Dat is echt te weinig. Ik kom uit Baarn, ik ben daar raadslid en ik ben daar wethouder geweest. Het gaat niet om het getal. Het gaat om de bereidheid met elkaar de problemen te formuleren en op te lossen. Dan ontstaat er bestuurskracht. Je hebt betrokkenheid van de mensen nodig. Je moet de doelen helder hebben. Nu hebben wij een herindeling, waarin de doelen dus nog alle kanten op kunnen. Maar, wij hebben bestuurd. Voorzitter, wilt u nog ingaan op mijn verzoek?

De VOORZITTER: Dat ga ik zeker doen. Ik wil eerst mevrouw Haak nog even de gelegenheid geven voor haar tweede termijn.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Bestuurskrachtmeting: evaluatie zullen wij inderdaad niet doen. Het lijkt mij dat er meer draagvlak is voor een goed gesprek.

De fractie van het CDA zei dat schaalvergroting mogelijk een oplossing is. Ik denk dat dat een heel belangrijk punt is. Ik kan ook niet garanderen dat schaalvergroting een oplossing is. Het geeft wel veel mogelijkheden voor een oplossing, maar uiteindelijk moet je het toch met elkaar gaan doen.

Dan kom ik bij de bijdragen van de fractie van de SP. De heer Bersch zegt: "Kijk eens naar Maartensdijk en hoe het daar misgelopen is." Daar weet ik toevallig heel veel van. Een belangrijke reden waarom het daar misgelopen is, is dat men zich tot op de datum van de herindeling is blijven verzetten in Maartensdijk en ook over de datum van de herindeling heen. Ja, dan lukt het niet een meerwaarde uit een schaalvergroting te krijgen. Dat is absoluut waar. Het lukt alleen om een meerwaarde te krijgen, als je met z'n drieën zegt: "Wij gaan met elkaar een nieuwe gemeente opzetten, wij zetten ons heen over wat er in het verleden gebeurd is en wij gaan voor nieuwe doelen." Dat is een van de belangrijkste voorwaarden.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Je kunt natuurlijk zeggen dat het niet lukte, omdat de inwoners van Maartensdijk zich tot het einde toe en ook daarna nog verzet hebben. Je kunt ook zeggen dat het

niet werkte, omdat de betrokken gemeentebesturen en de provincie tot het einde toe niet op een goede manier rekening wilden houden met wat die inwoners duidelijk maakten. Je kunt de een of de andere kant op. Ik zou zeggen: geef niet zo makkelijk de inwoners de schuld van zo'n proces.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! 'Schuld' vind ik hierbij niet aan de orde. Ik noemde meer oorzaak en gevolg.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik beluister dat de gedeputeerde zegt dat het slagen van deze operatie staat of valt met een positieve betrokkenheid, inbreng – argwanend, maar toch – en gewilligheid van Renswoude.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik zeg dat er heel veel kansen liggen. Die kansen moeten wel opgepakt worden.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik zeg dat als je dat ja niet hebt, dat je dat toch op een of andere manier zult moeten krijgen. Is dit dan niet gewoon een sprong in het diepe en 'God zegene de greep' en het zij zo? Het drama van Maartensdijk kan zich heel goed herhalen. Of voorziet de gedeputeerde dat er engeltjes boven hangen en dat het allemaal goed komt?

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik verwacht niet dat zich dat zal herhalen, maar het is een verwachting die ik uitspreek. Volgens mij ben ik duidelijk geweest.

Dan het amendement van de fractie van de SGP. Daar zit ik wel mee. In het proces gaat het zo dat wij in Gelderland en in Utrecht hetzelfde besluit nemen. Daarop kan geamendeerd worden, maar dan moet er in Gelderland en in Utrecht hetzelfde amendement ingediend zijn en vervolgens aangenomen zijn. Dan heb je een nieuw, geamendeerd, besluit. De heer Bisschop heeft volkomen gelijk als hij een amendement indient en als hij zegt dat Gedeputeerde Staten van Utrecht daar iets over kunnen vinden. Ja, hij kan een amendement indienen en dat amendement kan aangenomen worden. Vervolgens zitten wij in de situatie dat hier een amendement aangenomen is, dat in Gelderland niet aangenomen is. Volgens mij zeggen de regels van het spel dat het amendement dan niet is aangenomen voor het totaal.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mij voorstellen dat Gedeputeerde Staten het

als een opdracht beschouwen om het gesprek aan te gaan met de provincie Gelderland en er gezamenlijk uit te komen. Dat zal in Gelderland misschien tot een aanpassing van de formulering van het besluit komen. Ik kan mij nauwelijks voorstellen dat het in de praktijk problemen zou kunnen opleveren.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er is vanmorgen een besluit genomen.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ja, dat weet ik, maar dat is niet voor eens en voor altijd. Als er hier in Utrecht een ander besluit wordt genomen, is het logisch dat de andere partij daarover wordt geïnformeerd, want die partij moet afwegen wat die ermee doet. Zo kom je uiteindelijk tot een gezamenlijk besluit. Dat kan toch een tweetrapsraket zijn?

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik wacht de stemming over het amendement dan maar af.

De VOORZITTER: U zou kunnen overwegen er een motie van te maken en daarmee aan Gedeputeerde Staten een opdracht mee te geven om het als zodanig mee te nemen.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Mijn vraag over het amendement is niet zo zeer procedureel, maar inhoudelijk. Er wordt gesteld dat Barneveld heeft besloten het bestemmingsplan voor de uitbreiding van Allurepark De Lucht niet vast te stellen en dat daarom die grenscorrectie niet nodig zou zijn. In de commissie BEM hebben wij hierover ook uitgebreid gesproken en toen was de insteek anders. Toen werd gezegd dat Barneveld de huidige bestemming eigenlijk heeft gehandhaafd. De inwoners maken zich zorgen, omdat zij bij een herindeling in een positie zouden kunnen komen waarbij de afspraken geschonden zouden kunnen worden. Toen heeft de gedeputeerde bevestigd dat het in feite niet uitmaakt dat er verschillende bestemmingen op zitten, uitgaande van één eigenaar en twee provinciale grenzen. Dat is eigenlijk het uitgangspunt. Voor de risico's voor de plek maakt dat geen verschil. Klopt dat?

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De gemeente Barneveld heeft het besluit genomen om niet in te gaan op het bestemmingswijzigingsverzoek. Vervolgens is er een discussie geweest in de gemeente Barneveld, waarin het verzoek, zoals het hier geformuleerd is, is aangenomen. Vanmorgen is er een statenvergadering in Gelderland geweest

en zijn er vragen gesteld door statenleden of er toch niet aan het verzoek van Barneveld tegemoet gekomen zou moeten worden. Dat ging met name over bescherming tegen uitbreiding van de camping. Dat was de reden dat Barneveld hierop aangedrongen heeft. Vervolgens heeft de gedeputeerde tegen de statenleden gezegd dat die bescherming voldoende gegarandeerd is in de Wet op de ruimtelijke ordening. Daarmee hebben de Staten van Gelderland goedgekeurd en zij hebben geen amendement van een dergelijke strekking in behandeling gehad. Er is gezegd: "Goed, het besluit is genomen zoals het genomen is en wij verwachten niet dat een verandering van gemeente of provincie nu ineens tot een totaal andere situatie zal leiden."

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Als er geen aanleiding is voor vrees onder de bewoners dat er een ongewenste situatie ontstaat met betrekking tot de camping, dan is mijn vraag aan de heer Bisschop waarom dan nog dit amendement? Is het dan niet alleen maar omdat wij bij het Henschotermeer nu niet overgaan tot een grenscorrectie en dus dan hier ook maar niet? Er is wel afgesproken dat wij ten aanzien van het Henschotermeer in een later stadium wel degelijk dat gesprek nog voeren.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Het argument van de gemeente Barneveld dat zij aanreikt, is dat het geen doel meer dient. Ik denk dat daar de crux zit. Waar het om gaat, is dat je uit een oogpunt van veiligheid, en dat onderschrijven wij zoals wij hier zitten, dergelijke objecten onder één autoriteit moet hebben. Dat heb je als je de grenswijziging beperkt tot het recreatieve deel. Barneveld heeft inmiddels een uitspraak gedaan over het verzoek tot uitbreiding van die camping. Dat is afgewezen. Dus dient het geen doel meer dat gebied, dat nu een agrarische bestemming heeft, nu nog bij Utrecht te voegen. Dat is de argumentatie van Barneveld en die is, denk ik, terecht.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dus de heer Bisschop vindt dat de veiligheid van de camping alleen betrekking heeft op dat deel van de camping dat 'recreatief' als bestemming heeft en geen landelijke bestemming. De heer Bisschop gaat in feite voorbij aan het standpunt dat één eigenaar bij voorkeur binnen één provinciegrens zijn bedrijf heeft.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Dat argument is een ontzettend gelegenheidsargument. Als dat argument dient, moet je zoveel hoekjes

en snippertjes nemen voor provinciewijzigingen, dat het geen serieus argument kan zijn.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben het nu natuurlijk over een herindeling. Het zal natuurlijk op meerdere punten aan de orde zijn. Wij spreken nu over een herindeling en de gelegenheid om het te corrigeren.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ja, dat klopt. Daarom is het relevante punt de bestemming en niet het eigenaarschap.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! In de commissievergadering heb ik gevraagd om deze zaken van elkaar te scheiden en heb toen gezegd te proberen tot een procedurevoorstel te komen, waarin je het Utrechtse en het Gelderse besluit van elkaar scheidt. Dat bleek allemaal wat lastiger te liggen. Kennelijk is er in Gelderland vanmorgen een besluit genomen over een grenscorrectie op haar grondgebied. Ik vind het goed dat je op basis vanuit die verantwoordelijkheid daarnaar kijkt. Ik denk dat wij ons nu moeten focussen op datgene wat er op het Utrechtse grondgebied gebeurt en niet op toekomstig Utrechts grondgebied. Ik zou eigenlijk willen vragen om die reden dat als argument te nemen en ik zou de heer Bisschop willen verzoeken het amendement eventueel in te trekken.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind de argumentatie, zoals die onder de verschillende afwegingen ten aanzien van grenswijziging ligt, zuiver als het gaat over het argument van veiligheid: eenduidigheid in de aansturing ingeval van noodzaak. Dat consequent doorredenerend, begrijp ik niet waarom in Gelderland die beslissing genomen is, maar dat is hun verantwoordelijkheid. Dan moet je dat ten aanzien van deze grenswijziging als Provinciale Staten van Utrecht ook toepassen, denk ik. Ja, wij hebben formeel over het grondgebied van Gelderland niets te zeggen, maar wat je hiermee wel bereikt, is dat je het gesprek met Gelderland daarover aangaat en dat je een stuk duidelijkheid en consistentie aanbrengt in je besluitvorming. Dat is de reden voor mij het amendement toch te handhaven.

De VOORZITTER: U handhaaft het amendement. Ik begrijp dat u er niet voor kiest er een motie van te maken. Dan zal ik het amendement als zodanig in stemming brengen. Ik neem tenminste aan dat mevrouw Haak gereed is met haar tweede termijn.

Mevrouw HAAK (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er kan een misverstand zijn, al zal het niet heel veel uitmaken. Het is wel zo dat het object zelf nu in verschillende gemeenten ligt. Er is dus zeker wel een logische grenscorrectie aan de orde. Het is niet logisch dat er helemaal uit te halen. Wij vinden het echter logischer om te zeggen, als je toch een grenscorrectie gaat doen, dat het hele gebied van die betreffende eigenaar meegenomen hoort te worden, afgezien van de bestemming.

De VOORZITTER: In antwoord op de de vraag van de heer Snyders kan ik melden dat wij de mogelijkheid hebben om hoofdelijk te stemmen volgens artikel 37 van het Reglement van Orde. Ik stel vast dat 45 van de 47 leden aanwezig zijn. Mevrouw Van Benthem en de heer Van Ee zijn afwezig. De procedure is als volgt. De griffier zal mij assisteren door een envelop op te houden met een aantal nummers daarin. Ik zal daaruit een nummer trekken dat correspondeert met het desbetreffende statenlid, dat als eerste zijn stem mag uitbrengen over het voorliggende voorstel. Het geachte statenlid wordt gevraagd daarbij voor of tegen uit te spreken. Dat zal genoteerd worden door de griffier. Uiteindelijk krijgt u dan de einduitslag uit mijn mond te horen.

Wij gaan beginnen met het amendement. Ik vraag de heer Snyders of hij dat ook per hoofdelijke stemming wil. Ik hoop het eigenlijk niet.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Dat is niet nodig.

De VOORZITTER: Uw medewerking is optimaal. Dan breng ik het amendement van de fractie van de SGP in stemming. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen?

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het lastige is dat de tekst die voor ons ligt, waarin nadrukkelijk aan het einde wordt geadviseerd Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg samen te voegen per 1-1-2011. Dat kunnen wij niet steunen, dus wij stemmen tegen het amendement.

De heer BARNVELD BINKHUYSEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Zoals de heer Van Lunteren al verwoord heeft, betreft het Gelders grondgebied. Ik denk niet dat het verstandig is dat wij daarover stemmen. De fractie van de VVD is tegen.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A1. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de SP en de SGP.

De VOORZITTER: Dan gaan wij nu over tot hoofdelijke stemming over het voorstel zelf. Uit de envelop haal ik het mooie getal 29, de heer Van Lunteren.

Na hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel met 27 stemmen voor en 17 stemmen tegen.

Voor het voorstel hebben gestemd de heren Van Lunteren, Martens, Nootboom, Nugteren, mevrouw Pennarts, de heer Pollmann, mevrouw Smit, mevrouw Versteeg, de heer De Vries, mevrouw Walta-Auf'm Keller, de heer Van der Werff, mevrouw Alsem, de heren Balemans, Barneveld Binkhuysen, Bisschop, mevrouw Blom, de heer Bos, mevrouw Derks, mevrouw Dik, de heer Fastl, mevrouw De Heer, mevrouw Van 't Hooft, de heren Kelder, Kiliç, Kloppenborg, Van Kranenburg en mevrouw Lamers.

Tegen het voorstel hebben gestemd de heer Lutfula, mevrouw Nap, de heren Ruijs, Snyders, Seldenrijk, mevrouw Stadhouders, mevrouw Swets, de heren Witteman, Bersch, mevrouw Bodewitz, de heer Buiting, mevrouw Dekkers, mevrouw Doornenbal, de heer Duquesnoy, mevrouw Van Gemert en de heren Klein Kranenburg en Konijnenbelt.

(Mevrouw Fokker heeft tijdens de stemming de vergadering verlaten.)

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 16.51 uur tot 17.00 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Versnellingsagenda.

De heer KONIJNENBELT (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De gevolgen van de financiële en economische crisis worden steeds duidelijker zichtbaar, ook in onze provincie: een toenemende leegstand in winkels, kantoren en bedrijfsgebouwen, stagnatie in de woningmarkt en achteruitgang in de zakelijke dienstverlening. Daarmee neemt ook de werkloosheid toe. Als wij even kijken naar de rol van de provincie op het economische terrein, dan kunnen wij vaststellen dat de provincie niet een uitdrukkelijk vastgelegde wettelijke taak heeft ten aanzien van de economie. Daar is vooral het Rijk, regering en parlement, aan zet. In het verlengde daarvan echter en voor provinciale knelpunten kan de provincie zeker wel wat doen. Op regionaal niveau kunnen partijen bijeen worden gebracht, kunnen procedures worden vereenvoudigd of versneld en kunnen projecten naar voren worden gehaald. Daarbij dienen de effecten op zowel de korte termijn

als de langere termijn in acht te worden genomen. Met andere woorden: hanteer het oliespuitje door de provincie op een creatieve en zorgvuldige manier en heb daarbij extra aandacht voor die groepen die het in deze situatie extra voor de kiezen krijgen, zoals mensen met een handicap en jongeren die hun opleiding nu afsluiten en een plek willen op de arbeidsmarkt.

Dan de versnellingsagenda die voorligt. Gedeputeerde Staten stellen voor actief bij te dragen aan de bestrijding van de economische recessie. Daartoe is contact gezocht met maatschappelijke organisaties en zijn er van die zijde meerdere suggesties en aanbevelingen gedaan. Prima. Daarmee is aan de slag gegaan. Het resultaat ligt nu voor ons in de vorm van deze agenda. Het doel van de agenda is om te versnellen wat al is afgesproken. Dus niet op voorhand nieuwe projecten of een extra opgepluste Samenwerkingsagenda. Nee, afgesproken beleid uitvoeren, sneller uitvoeren, misschien hier en daar een klein beetje aangepast. De € 418.000.000 die in deze statenperiode extra wordt geïnvesteerd in de Utrechtse economie is dan ook leidend. Als er extra geld wordt gevraagd, dient dat integraal te worden afgewogen bij de voorjaarsnota.

Ik wil een paar vragen stellen bij de acties en projecten. Ik ga ze kort even langs. Als eerste Energiek Utrecht. Vanuit een oogpunt van duurzaamheid en regionale economie is dit een heel goed initiatief. Je vraagt je wel af of de impuls van € 20.000.000 voldoende is en in welke mate dit bijdraagt aan de klimaatdoelstelling voor 2020. Het draagt natuurlijk wel bij aan de werkgelegenheid op korte termijn, maar ook duurzaamheid en klimaat worden genoemd. Daarover wordt weinig gezegd en ik zou daarover graag nu iets horen of later als de uitwerking wordt behandeld in de commissie. Waarom de beperking tot alleen bestaande bouw? Het lijkt logischer en ook meer efficiënt ook nieuwbouwwoningen te betrekken daar waar het gaat om innovaties en energie.

Dan het Duurzaam Dakenplan. Een interessante pilot. Als je daarover doordenkt en ervan uit kunt gaan dat lopende het proces nieuwe ideeën kunnen worden toegevoegd, dan komt de gedachte op en de herinnering aan een actie die wij in het verleden hebben gehad, de actie Tankslag. Die was erop gericht lege ondergrondse tanks te verwijderen. Een zeer milieuvriendelijke actie. Het kostte wel wat. Je zou dus bij de voortgaande ideeën die je ontwikkelt, kunnen denken of een dergelijk idee ten aanzien van asbestdaken kan worden meegenomen. Daarbij zou je binnenstedelijk

en in het landelijk gebied asbestdaken kunnen laten vervangen door innovatief duurzame daken. Je kunt daarbij denken aan zonnepanelen of anderszins. Daar zou dus ook over gedacht kunnen worden. En als het nu niet is, dan is het misschien iets voor het volgende collegeprogramma. Ik roep Gedeputeerde Staten op daarover nu alvast wat na te denken en wellicht met een voorstel te komen.

Het volgende punt: de onderhoudswerkzaamheden. Hier liggen goede kansen voor de korte en lange termijn. Dus meteen maar aan de slag. De voorzet ten aanzien van het Parelfonds, dat uit te breiden en met name in te zetten als cofinanciering bij rijksinvesteringen voor het restaureren van monumenten, spreekt ons aan, evenals het daarbij inzetten van erkende leerbedrijven. Dat heeft zeker onze steun. Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven. Innovaties leiden vaak tot nieuwe initiatieven en methoden. Versnellen door voorfinanciering, in afwachting van rijks- en Europese bijdragen, is wat ons betreft prima.

Het startersbeleid. Meerdere maatschappelijke organisaties wijzen op de noodzaak voor het ondersteunen van starters en startende bedrijven. Wij zijn benieuwd welke aanvullende acties Gedeputeerde Staten gaan ontwikkelen in samenwerking met TFI (Task Force Innovatie), Kamers van Koophandel en gemeenten. Wij horen dat graag in de commissie MME. Ik hoor dat dit wellicht dit najaar nog zal zijn.

Versnelling woningbouw. De bouw staat bekend als een vliegwieltje in de economie. Stagneert het hier, dan slaat dat meteen door naar andere bedrijfstakken. Voor groei geldt hetzelfde. Gedeputeerde Staten zien mogelijkheden enkele of meerdere woningbouwprojecten los te trekken, met of zonder de nieuw bedachte knelpuntenpot. Wij zien het aangekondigde voorstel ten aanzien van de knelpuntenpot graag op korte termijn tegemoet. Wij kunnen dan verder praten over de regels die daarbij gelden en hoe een en ander zou kunnen gaan werken.

Punt zeven is de versnelling door minder regels en snellere uitvoering. In breder verband worden versnelingen uitgedroefd door Rijk, IPO en VNG. Hoe lang wordt die broedtijd ingeschat? Er wordt al jaren over dit onderwerp gesproken. Nu lezen wij dat er een 'sense of urgency' is ontstaan door de crisis. Die had er toch allang moeten zijn? Ja, waar een crisis al niet goed voor is. Wij blijven in hoopvolle verwachting. De provincie betaalt gemiddeld binnen 23 dagen haar rekeningen. Dat kan nog beter. Dat wil zeggen: Gedeputeerde Staten menen dat het eerder kan. Prachtig,

voor beide een compliment wat ons betreft.

Het volgende punt is de arbeidsmarkt. De aandacht die de Versnellingsagenda geeft aan mogelijk extra zwaar getroffen groepen waarderen wij in hoge mate. Mobiliteitscentra voor ZZP'ers (Zelfstandigen zonder personeel), traineeprogramma's voor schoolverlaters, Jongeren bouwen voor jongeren, behoud van kenniswerkers en inzet van mensen met een handicap: het zijn allemaal goede initiatieven, die wij graag steunen. Het Platform Versnellingsagenda. De economische crisis kan het best worden bestreden door samenwerking tussen verschillende partijen; overheden, maatschappelijke organisaties en belangengroeperingen. De provincie moet in dit kader vooral dat doen waarin zij een goede rol kan spelen, een rol die andere partijen ook als zodanig zien en van haar verwachten. Dat zal vooral zijn: het samenbrengen en regievoeren. Het voorstel over de Versnellingsagenda, inclusief de financiering, zoals in het besluit wordt verwoord, heeft onze instemming.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag behandelen wij met elkaar de Versnellingsagenda. Het aardige van dit stuk is dat het een mooi voorbeeld is van hoe je als provincie samen met het bedrijfsleven kunt optrekken en hoe je daarmee tot een co-productie kunt komen. Dat is niet alleen als bestuur gedaan, maar ook als Provinciale Staten hebben wij dat kunnen doen door de hoorzitting die wij hier op 9 maart hebben gehouden. Ook is het een goede co-productie tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, wat de fractie van de VVD betreft. Het is mooi dat wij in deze Staten van de provincie Utrecht ertoe zijn gekomen samen met de coalitie en de oppositie tot een gemeenschappelijke aanpak te komen van de kredietcrisis. Bijzondere dank voor de inbreng van vorige week vanuit de PvdA en GroenLinks en de punten die zij specifiek inbrachten, waardoor het ook echt een gezamenlijk stuk is geworden.

Van een aantal punten waren wij blij om ze terug te zien in de Versnellingsagenda, nadat wij ze bij de algemene beschouwingen hadden benoemd. Een van de punten is het meer stimuleren en prikkelen van ondernemers om bezig te zijn met duurzame energie en innovatie. Het is goed te zien dat er vanuit het Duurzaam Dakenplan die link ligt met duurzame energie en ook de innovatieversnelling vanuit de Innovatieagenda. Verder zijn wij erg tevreden met het naar voren halen van investeringen in de infrastructuur, waarvoor wij aandacht hebben gevraagd bij de algemene beschouwingen.

De VVD is altijd een partij geweest van het direct willen weten wat dingen kosten, om op die manier in financiële zin goede afwegingen te kunnen maken. Wij hebben echter begrepen dat er vanuit het college redenen zijn om nu niet direct overall een dekking aan te kunnen geven en dat wij zullen moeten wachten tot de voorjaarsnota. Wat de fractie van de VVD betreft, is dat een prima uitgangspunt. Wat voor haar wel vaststaat is dat de € 418.000.000, die wij als kader hebben meegegeven in de hoorzitting, staat. Omdat het voor het college wel van belang is te weten hoe wij zullen wegen bij de voorjaarsnota, geven wij aan dat er in eerste instantie herschikking binnen de programma's dient plaats te vinden, dan herschikking binnen de portefeuilles en ten slotte kan er natuurlijk altijd gekeken worden of er buiten de portefeuilles misschien nog financiële middelen zijn te vinden voor dekking.

Dan wil ik kort een aantal aandachtspunten aangeven bij de verschillende projecten. Ik wil beginnen met Energiek Utrecht. Op zich is het een mooi programma, waarbij de doelstelling is als provincie niet alleen de prikkel te geven om te investeren in duurzaamheid, maar om daarmee ook direct de mindset, zoals wij die bij de algemene beschouwingen hebben benoemd, te krijgen. Een en ander zal moeten leiden tot een investeringsimpuls van € 75.000.000. Wij hopen daarbij dat zoveel mogelijk daarvan, zonder al te protectionistisch te worden, bij de bedrijven in het Utrechtse komt, want het aardige is natuurlijk dat als je een Versnellingsprogramma opzet en maatregelen neemt in het kader van de kredietcrisis en je doet dat op provinciaal niveau, het uiteindelijk provinciaal vruchten afwerpt. Kanttekeningen hebben wij ook bij dit project. De belangrijkste kanttekening is dat wij graag zouden zien dat het geld dat hier wordt uitgegeven, uiteindelijk bij huizenbezitters en bedrijven terecht komt. Wij stellen heel nadrukkelijk dat wij niet willen dat het geld bij woningbouwcorporaties terecht komt, zeker niet nu wij moesten horen dat men daar nog steeds bereid is € 1.000.000 te betalen om mensen uitgeleide te doen. Er is binnen die organisaties kennelijk nog steeds voldoende geld en het lijkt ons niet verstandig daar meer geld naartoe te sturen. Verder zouden wij willen vragen of bij de uitwerking van het programma met name gekeken wordt hoe je kunt voorkomen dat er geld aan de strijkstok blijft hangen, dus dat je kijkt in hoeverre je met het programma kunt aansluiten op communicatie zoals die al vanuit het Rijk wordt gedaan en dat je zorgt dat de subsidieaanvragen simpel blijven. Zeker op het moment dat je je op de inwoners, dus de huizenbezit-

ters, wilt richten, zul je ervoor moeten zorgen dat een subsidieaanvraag simpel en snel in te dienen is. Deze kanttekeningen en de financiële kaders die ik zojuist heb aangegeven, zullen voor ons de basis zijn waarop wij beoordelen en in die basis hebben wij in elk geval een positieve grondhouding ten opzichte van dit plan.

Dan het versnellen van restauratie van monumenten. Daarbij wordt op dit moment vooral gekeken naar het Parelfonds. Het gaat om het cultureel erfgoed. In de commissie hebben wij daaraan al wat aandacht besteed. Wij zouden de gedeputeerde graag willen vragen of het mogelijk is vanuit de gedachte van de Vrede van Utrecht eens te kijken of met investeringen die je daar zou willen doen in de culturele infrastructuur, projecten op deze manier naar voren gehaald zouden kunnen worden en dat je daarmee tegelijkertijd een stukje co-financiering trekt voor de Vrede van Utrecht.

Dan het project om versnelling aan te brengen in onderhoudswerkzaamheden aan onderwijsgebouwen en zorginstellingen, zoals die van het Rijk, en te kijken wat wij daarin kunnen doen. De coördinerende rol die daarin beschreven wordt, vinden wij prima; hartstikke goed. Het is verstandig dat je gaat kijken hoe je gemeenten zoveel mogelijk kan faciliteren om zoveel mogelijk geld binnen te halen, zodat zorg en onderwijs hier zo goed mogelijk gehuisvest zijn en dat wij tegelijkertijd kunnen zorgen dat de mensen die daar werkzaam zijn, kunnen blijven werken. Een kanttekening plaatsen wij wel bij de opmerking dat er wellicht nog aanvullende middelen zouden moeten komen. Wij stellen hier nadrukkelijk dat dit absoluut niet behoort tot de taken van de provincie en dat je op dit vlak absoluut geen co-financiering zou moeten toestaan. Wij vinden het van belang dat je coördineert hoe je de gemeenten zoveel mogelijk kan faciliteren, maar wij moeten op dit punt geen geld gaan toevoegen, hoe nobel de gedachte wellicht ook is. Met betrekking tot de inzet van chronisch zieken en gehandicapten zou je wellicht ook de vraag kunnen stellen of dit wel of niet een kerntaak is. Dat was iets wat binnen onze fractie even heeft gespeeld, zo van: wat moeten wij hiermee? Het basisprincipe dat wij hierop eigenlijk willen loslaten, is het principe van nood breekt wet. Het is incidenteel en het is een incidentele manier om toch wat extra's te doen, waarbij je in deze situatie besluit om buiten je taken te gaan. Dat maakt het voor ons anders, dus zeggen wij dat je hierop wel degelijk geld zou kunnen inzetten. Dan de knelpuntenpot. Wij willen hier vooral waarschuwen: provincie en bestuur, kijk uit dat u daar de

markt niet gaat verstoren, ga geen leegstand creëren, ga u niet bemoeien met invulling van de vraag en het bekende verhaal van de differentiatie, probeer te doen waar de markt om vraagt en wees daarin creatief. Op basis daarvan zullen wij de voorstellen beoordelen.

Ik denk dat deze maatregelen bij elkaar goed zijn, maar wij moeten niet de illusie hebben dat daarmee de crisis aan ons voorbij zal gaan en dat wij er hier niets van merken. Ik denk wel dat het zal helpen om de klappen wat te verlichten.

Mevrouw VAN 'T HOOFT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De boodschap is helder: Nederland zit midden in een crisis; een financiële crisis, een economische crisis, recessie. Welke naam je er ook aan geeft, mensen verliezen hun baan, voelen het in hun portemonnee, pensioenfondsen verkeren in zwaar weer. Ook Utrecht merkt de gevolgen: bouwprojecten worden uitgesteld, bedrijven vallen om, de werkloosheid begint langzaam op te lopen. Langzaam oplopende werkloosheid klinkt misschien nog niet erg urgent, maar wel als wij weten dat door het soort werkgelegenheid in onze provincie de effecten van de crisis later harder zullen toeslaan. Dus niet achterover leunen en wachten tot het erger wordt. Ingrijpen is de opdracht. En aan de slag. Daarom geen lange beschouwing op de plannen van het college. Tijdens de expertmeeting op 9 maart heeft de fractie van de PvdA aangegeven waarop zij de Versnellingsagenda van Gedeputeerde Staten zal beoordelen:

1. Snel positief effect op behoud van werkgelegenheid.
2. Daarbij extra aandacht voor het tegengaan van jeugdwerkloosheid.
3. Investering in duurzaamheid.
4. Duurzame oplossingen; dus geen hypotheek leggen op de periode na de crisis.

De voorstellen van Gedeputeerde Staten voldoen volgens ons aan deze criteria. Bij de uitwerking zullen wij hierop blijven beoordelen. Met het toevoegen van de voorstellen voor restauratie van monumenten en het project 'Jongeren bouwen voor jongeren' wordt er voldaan aan ons criterium dat er extra aandacht moet zijn voor het tegengaan van de jeugdwerkloosheid. De bouw, zoals eerder genoemd 'de motor van onze economie', is een van de sectoren die zwaar lijdt onder de crisis. Dit gaat ten koste van leerlingplaatsen en werkgelegenheid, juist voor instromers op de arbeidsmarkt. Wij kunnen deze jongeren niet verloren laten gaan voor deze sector. Niet alleen omdat werk voor die jongens en meisjes van belang is in hun ontwikkeling naar zelfstandigheid, maar ook omdat

binnen enkele jaren veel ouderen zullen uitstromen uit deze sector. Wij hebben de jongeren van nu hard nodig als vakmensen voor straks. Het zou toch zonde zijn als straks de crisis over is en de sector dan niet kan voldoen aan de vraag, omdat er onvoldoende vakmensen zijn? Wij zijn blij dat het voorstel positief is ontvangen door Gedeputeerde Staten en de commissie waarin de Versnellingsagenda eerder is besproken. Vanzelfsprekend dragen wij ook het voorstel van de fractie van GroenLinks voor extra ondersteuning van chronisch zieken en gehandicapten een warm hart toe.

Tot slot twee vragen. In het voorstel wordt gesproken over een knelpuntenpot, gevuld met zachte leningen. Soms probeer ik wel eens te visualiseren wat ik opschrijf. Bij dit punt van zachte leningen ben ik er maar mee opgehouden. Onderzocht wordt of dit een belangrijke rol kan spelen bij het vlottrekken van projecten. Is er vanuit het veld al gereageerd op dit voorstel, en zo ja, wat waren de reacties? Als blijkt dat dit niet het middel is om de boel op gang te krijgen, zijn er dan ook gedachten over alternatieven?

De tweede vraag betreft het Platform Versnellingsagenda. Kan het college van Gedeputeerde Staten mijn zorg wegnemen dat wij weer een praatclub gaan instellen? Wij hebben toch de Utrechtse SER? Zou dat niet juist iets zijn voor dit overleg, eventueel tijdelijk aangevuld met organisaties die op dit punt een extra bijdrage leveren?

Ik wil ons allemaal een compliment maken over dit proces. Coalitie, oppositie en Gedeputeerde Staten hebben hier eendrachtig samengewerkt. Ook de wijze waarop de expertmeeting is georganiseerd door de griffie, vond ik erg prettig. Als dit het gevolg is van het ingezette cultuurtraject, dan ben ik ook daarover heel positief gestemd.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Voor de gelegenheid wilde ik maar eens een positieve insteek nemen. Wij steunen de Versnellingsagenda van harte. Ik denk dat het binnen de grenzen is van wat de provincie kan en een adequaat antwoord is op de problemen waar wij voor staan.

Het allerbelangrijkste is dat wij mensen aan het werk houden. Ook daaraan wordt het nodige gedaan, mede dankzij goede aanvullingen van de fracties van de PvdA en GroenLinks op respectievelijk de jongeren en de chronisch zieken en gehandicapten. Het idee dat zo-even van de fractie van het CDA kwam om asbestdaken versneld te vervangen, lijkt mij een prima plan. Daarbij zou ik de opmerking willen maken: kijk uit,

omdat het aanvullend is op landelijk beleid en dat het daarmee geen dubbelingen heeft.

Een vraag heb ik. Wij gaan natuurlijk veel geld uitgeven wat van tevoren niet voorzien was. Als provincie hebben wij jaar in jaar uit een probleem met wat wij onderbesteding noemen. Ik wil daarom vragen hoe dat wordt gezien. Gaat dit plan daarmee geen knelpunten opleveren, omdat wij zoveel extra inzet gaan vragen, ook van onze eigen organisatie?

Laten wij hopen dat dit voorstel een bijdrage levert aan het herstel van de economie. Laten wij scherp in de gaten houden hoe de economie in onze provincie zich ontwikkelt en hoe wij die positief kunnen beïnvloeden. De fractie van de VVD zei het al: wij moeten hiervan geen wonderen verwachten. Maar, wij doen wat wij kunnen.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Graag stemt ook de fractie van GroenLinks in met het voorliggende voorstel. Het voorstel is naar ons idee het resultaat van de bezorgdheid die wij allen hebben over de effecten van de crisis. Wij hebben er ook grote waardering voor dat Gedeputeerde Staten niet alleen gekeken hebben naar wat zij zelf wenselijk en mogelijk achtten, maar hierbij ook nadrukkelijk betrokken hebben datgene wat er vanuit diverse maatschappelijke groeperingen en vanuit de Staten naar voren is gebracht en dat men dat actief en royaal heeft opgepakt. Wij zijn hiervoor erkentelijk en wij vinden dat het past bij de ernst van de situatie. Het sluit natuurlijk ook aan op de wens die wij al eerder hebben uitgesproken om dit buiten de partijpolitieke vaarwateren en onze natuurlijke drang tot politieke meningsverschillen te houden. Het begin was wat moeilijk met een persbericht dat wel of niet verschenen was, maar hoe het ook zij, het eindresultaat mag er zijn.

Voor ons was het voorstel zelf natuurlijk van belang, maar ook het langere termijn financiële perspectief. Dat de discussie over dit laatste punt verlegd is naar de voorjaarsnota, maakt het nu wat makkelijker om hierop enthousiast te reageren, want ook bij het meerjaren financieel perspectief zullen wij de degens zeker nog wel kruisen. Bij de voorjaarsnota zullen wij zeker ook wel in discussie raken over de noodzaak om herschikkingen aan te brengen in het uitvoeringsprogramma, ook in het licht van de bezuinigingen die in aantocht zijn. Dat neemt niet weg dat ook wij vinden dat het kader van de € 418.000.000, zoals dat geformuleerd is, de bovengrens is.

Wij nemen het pakket in zijn geheel. Ik heb er geen behoefte aan over de diverse onderdelen verder uit te

wijden. Ik zal over één punt wat zeggen. Wij vinden het namelijk een samenhangend geheel, te beginnen met een adequate analyse van wat het Utrechtse economische profiel is en de effecten van de crisis daarop. Het is een pakket dat veel aandacht heeft voor duurzaamheid en economische participatie van uiteenlopende groepen. Hierbij waarderen wij, dat wil ik nadrukkelijk zeggen, de aandacht die er wordt gegeven aan de verslechterende positie van jongeren op de arbeidsmarkt, gehandicapten, chronisch zieken en in het bijzonder ook van Wajongers. Collega Van Lunteren zei al "nood breekt wet". Ik zie dat ook enigszins op die manier. Ik hoorde gisteravond dat de Belastingdienst het voornemen om 90 Wajongers in dienst te nemen, had geschrapt vanwege de bezuinigingen. Dan denk ik: "Dat zou ons toch niet mogen overkomen." Het gaat juist om dat soort situaties, waarin je moet kijken wat je kunt doen. Er is al een aantal partners genoemd, maar ik zou nog graag Allato toegevoegd zien, waar een deel van de suggesties uit voortgekomen is.

Het is al opgemerkt: niemand heeft de illusie dat hiermee de provinciale bijdrage aan het bestrijden van de crisis gereed is. Wij weten allemaal dat het nog lang gaat duren en dat de effecten alleen maar zullen doorsijpelen. Het is moeilijk de gigantische omvang van de crises – het is een meervoud - waarmee wij te maken hebben, te beseffen; de diepte, de effecten op de miljoenen en miljoenen mensen. Er is naast de financiële en economische crisis ook zonder meer sprake van een ecologische crisis en naar ons idee ook een grotere kans op een dreigende sociale crisis. Er is samenhang in omvang en diepte van alle problemen waar wij voor staan. Dat doet slechts vermoeden dat het nog wel een tijd zal doorgaan. Het zijn niet alleen slechte hypotheek of financiële constructies geweest die ons in een wereldwijde crisis hebben gestort. Natuurlijk moeten en kunnen wij de vinger opheffen naar de piramidespelers in de City en op Wall Street, maar ik wil toch een paar dingen noemen. Het was president Bush die het begrotingstekort in een paar jaar tijd liet oplopen tot duizend miljard dollar. Alsof dat geen wisseltrekking op de toekomst is. Ik wil wijzen op de economische ontwikkelingen in grote delen van Azië, die zonder enige reservering voor milieu of sociale voorzieningen plaatsvonden. Ook een wissel op de toekomst. De sociale effecten van de crisis zijn alleen maar groter en groter geworden. Zelfs het armoedige bestaan van kinderen die vuilnis recyclen op de vuilnisbelten in Brazilië is in gevaar. In Detroit, het centrum van de auto-industrie zoals bekend, ligt het werkloosheidspercentage op 20% en

men vreest voor miljoenen banen. In China worden tientallen miljoenen werkers zonder voorzieningen weggestuurd uit de steden.

De grote vraag die langzaamaan opdringt, is of deze sociale crisis niet gaat omslaan in een politieke crisis en of de overheid, in welke vorm dan ook, in staat zal blijken te zijn om leiding te blijven geven en vertrouwen te krijgen van de samenleving. Een overheid die, en ik zeg het maar in het algemeen, het niet goed gedaan heeft in de laatste tien jaar. Het toezicht op financiële instellingen is veel te tolerant geweest. Veel vraagstukken met betrekking tot het milieu zijn naar de toekomst doorgeschoven en veel economische groei is tot stand gebracht zonder een minimum van sociale voorzieningen, ecologische voorwaarden of wat dan ook. En niet alleen in China.

Het vertrouwen van de samenleving in de overheid staat naar ons idee op het spel. In onze visie is evenwel de overheid het enige anker dat de samenleving heeft als het er echt op aan komt. Want ook als deze crisis of crises overslaan in een politieke crisis, zoals in de jaren dertig helaas het geval was, dan gaat het goed mis. Het vertrouwen van de samenleving in haar overheid is in de ogen van GroenLinks van het grootste en meest urgente belang. Het vertrouwen in de overheid vergt ook een overheid die vertrouwen in zichzelf heeft, die vertrouwen heeft in haar eigen functioneren, in haar eigen democratische spel. Zonder openbaar debat, geen openbaar bestuur. Meningsverschillen tussen politieke partijen en met partijen buiten de politiek, de verschillende visie, het debat daarover: het is van cruciaal belang voor de kwaliteit en de duurzaamheid van het openbaar bestuur. Maar, mensen verwachten ook, en dat is nu volgens mij aan de orde, dat politieke partijen in tijden van grote zorgen en dreiging in staat zijn over de meningsverschillen heen te stappen en elkaar te vinden. Het is dan ook met die gedachte dat GroenLinks graag instemt met het voorliggende voorstel, dat op zijn eigen wijze een bijdrage zal leveren aan het bestrijden van de effecten van de crisis in onze provincie, aanvullend op dat wat gemeenten en het Rijk doen. Het geeft op deze manier ook een signaal naar de omgeving en naar onszelf, dat wij in staat zijn om de koppen bij elkaar te steken als het er echt op aankomt.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Na de analyse van collega Nugteren, 'van een economische crisis naar een sociale crisis', met straks misschien ook nog een politieke crisis, wil ik niet zo ver gaan. Ik vond het echter een boeiend betoog, want wij hebben het eerder gezien,

althans wij niet persoonlijk, maar wel in onze samenleving dat dingen heel grondig kunnen escaleren. De crisis gaat ook de provincie Utrecht niet voorbij. Het is daarom ook goed dat wij hier in dit huis met een behoorlijke mate van eendracht, tot mijn grote genoegen, zien wat wij kunnen doen wat in onze zeer beperkte mogelijkheden ligt om de Utrechtse economie enigszins aan de gang te houden. De economie heeft evenwel haar eigen dynamiek en wij moeten als overheden niet denken dat wij daarop echt grip hebben. Wat gisteren betrouwbaar leek, is dat vandaag niet meer. Dat hebben wij de afgelopen tijd wel geleerd. Ik deel de opmerking dat wij als overheid en ook als overheden ons uiterste best moeten doen wel een betrouwbare consistente factor te zijn in de samenleving.

Wij hebben de taak te doen wat in ons vermogen ligt. Het plan zoals het voorligt, is volgens mij evenwichtig en komt tegemoet aan de verwachtingen die wij hadden. De inbreng van diverse partijen, daarmee bedoel ik politieke partijen – de PvdA en GroenLinks zijn reeds bij herhaling genoemd –, maar ook de maatschappelijke partijen, geeft mij aanleiding te verwachten dat het werkelijk ergens toe gaat leiden op niet al te lange termijn.

Aandacht voor duurzaamheid, met name het project Energiek Utrecht, mag zich in mijn aandacht verheugen. Kwetsbare groepen, de jeugdigen, worden door onze fractie zeer gewaardeerd. Het is al eerder gesteld: het gaat om het brede pakket. Daarin zit een evenwicht dat ons aanspreekt. Wij kunnen dus instemmen met het voorliggende voorstel. Wij wensen het college en zeker ook de ambtelijke ondersteuning heel veel wijsheid en creativiteit bij de verdere uitwerking van de plannen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Uit het akkoord van het kabinet blijkt dat de discussie over de financiële verhoudingen Rijk/provincie/gemeenten opschuift tot na de verkiezingen in 2011. Het kabinet hecht eraan dat de investeringsprogramma's van provincies en gemeenten worden doorgezet. De fractie van D66 hecht eraan hier toch een enkele opmerking over de discussie over de financiële verhoudingen te maken, ook omdat onzes inziens het advies van de Raad voor de financiële verhoudingen zijn schaduw vooruit zal werpen als wij straks over herschikkingen gaan praten bij de voorjaarsnota. De provincie Utrecht dient eigenlijk niet te veel de eigen provinciale belangen voorop te stellen en moet niet slechts defensief reageren op voorstellen om de rijksbijdrage aan provincies te verminderen. In deze

tijd van economische crisis dient het algemeen belang echt voorop te staan. De reactie van het Utrechtse college destijds, die elke korting op de rijksuitkering afwees, is onnodig defensief in onze ogen. Wij zouden graag voor een meer open zakelijke opstelling willen pleiten. De beelden van vele provincies hebben de discussie over ons bestaansrecht op gang gebracht. Wie dat nu nog ontkent, heeft boter op het hoofd. Notities over onderbesteding zijn een schril contrast met gemeenten die de touwtjes aan elkaar moeten knopen, of erger nog, onder toezicht komen te staan wegens zorgelijke financiële situaties. In het Huis van Thorbecke zitten drie bestuurslagen, die naar de mening van D66 allemaal druk met zichzelf bezig zijn en elkaar verwijten maken. Wij zijn te veel gericht op eigen posities en veel te weinig gericht op het versterken van elkaar. Wat D66 betreft, houden wij ons wel die kritische spiegel voor en gaan wij meer op zoek naar synergie. Het advies dat de Raad voor de financiële verhoudingen op 19 maart jl. uitbracht, zal naar het inzicht van D66 de kerntakendiscussie in een versnelling brengen. Er valt ongetwijfeld een en ander op af te dingen, kijkend naar de rekenmethode die is gehanteerd, maar de Raad voor de financiële verhoudingen is minder rücksichtslos dan de reactie van menig provincie, waaronder Utrecht, doet geloven. De Raad voor de financiële verhoudingen pleit ook voor meer transparantie in de verschillende uitkeringen en bijdragen, onder het motto "Stop de verrommeling", de financiële verrommeling. Daarbij mag het Rijk niet langer een beroep doen op de bereidheid van de provincie om bij te dragen aan tekortschietende rijksvergoedingen, zoals de jeugdzorg. Dat biedt kansen en die moeten wij met twee handen aangrijpen. Wij zijn van mening dat een constructieve reactie hier op z'n plaats is.

Dan de Versnellingsagenda zelf. De fractie van D66 kan zich hierin vinden. De accenten liggen op de juiste terreinen, naar ons inzicht, zoals ondermeer op duurzaamheid, innovatie, mobiliteit en woningbouw. Ook voldoen wij hiermee aan de oproep van het kabinet om investeringen daar waar mogelijk naar voren te halen. Waar wij minder gelukkig mee zijn en waar wij niet mee kunnen instemmen, is het project "Jongeren voor jongeren", genoemd onder punt 8b. Onderhoud van schoolgebouwen is een gemeentetaak. Waarom gaan wij ongevraagd tussen gemeenten en Rijk inzitten om ons te bemoeien met welk deel van de rijksmiddelen naar Utrechtse gemeenten gaat? Om er vervolgens bij die gemeenten op aan te dringen dat dat onderhoud wordt uitgevoerd door erkende leerbedrijven met inzet van een x aantal leerlingen onder lei-

ding van een leermeester. Het is een sympathiek idee, maar laat het aan de gemeenten over. Provincie, blijf bij je leest. Wij zijn hier niet bij nodig en wij voegen hier niets toe, ook uit het oogpunt van bemoeizucht. Staat dit ook niet haaks op het voornemen onder punt 7 van de Versnellingsagenda: versnelling door minder regels en snellere uitvoering.

Dan heb ik nog twee vragen aan Gedeputeerde Staten over het Platform Versnellingsagenda. Wanneer kunnen wij als Staten hierover een terugkoppeling verwachten? Kijkend naar wie bij dit periodiek overleg kan aanschuiven, missen wij enkele partners die wel aanwezig waren tijdens de sessie die destijds is georganiseerd. Ik denk dan aan de milieuorganisaties en de werknemersorganisaties, zoals ik al eerder, ook in de commissie, heb gehoord. Ik wil dus graag nog een reactie van de gedeputeerde op de vraag hoe het zit met de deelnemende organisaties in dat Platform-overleg. Wij sluiten ons daarnaast aan bij het betoog van de fractie van de PvdA: gaan wij hier niet een tweede Sociaal Economische Raad optuigen? Voor bepaalde onderdelen van deze Versnellingsagenda moet nog geld worden vrijgemaakt. Er moet een herschikking komen binnen het collegeprogramma. Een goed moment, in de ogen van de fractie van D66, om de Samenwerkingsagenda nog eens kritisch tegen het licht te houden. Wij erkennen zeker dat dit instrument niet zomaar in zijn geheel op de schop kan, omdat er afspraken zijn gemaakt. De franje zal er echter naar onze mening wel af moeten, zonder dat je daarbij als een onbetrouwbare samenwerkingspartner wordt gezien. In deze tijd van economisch slecht weer is dat uit te leggen.

De fractie van D66 wil de kwestie rondom de bezuinigingen op het Provinciefonds, die de Raad voor de financiële verhoudingen aan de orde heeft gebracht, niet zomaar wegschuiven tot 2011. Dat de bevinningen van de commissie Ladders hierbij een grote rol zullen spelen, is in onze ogen onontkoombaar. De commissie Ladders is immers een door de IPO ingestelde commissie en bij een herschikking van gelden zal de fractie van D66 dit advies daarom al meewegen, ook om zich alvast voor te bereiden op de toekomst.

De VOORZITTER: Ik geef het woord aan de heer Bisschop en deel hem mee dat hij reeds dertien minuten en zes seconden heeft gebruikt, maar dat hij een aantal minuten van mij gratis en voor niets krijgt.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Dank voor uw buitengewone generositeit. Ik besef

dat ik ingeteerd ben op de overvloedige goede werken die ik eerdere vergaderingen verzameld heb. Dat is natuurlijk een categorie die niet bij de gereformeerde theologie past, maar meer bij mijn achternaam.

Ik sta hier met ambivalente gevoelens. Die wil ik graag onder woorden brengen, zo is mijn behoefte. Ik had mij overigens voorgenomen hier een kort statement te maken en ik doe daarvoor mij uiterste best.

Als je de berichten over de crisis volgt, en wie doet dat niet, dan word je terecht bekropen door een toenemend gevoel van ongerustheid. Wij weten waar het begint, maar wij weten niet waar het eindigt. Bij lange na niet, zoals nu de vlag erbij hangt. Dat er dan maatregelen genomen worden op rijksniveau, provinciaal niveau en gemeentelijk niveau, daar zijn wij het van harte mee eens. Dat moet je vooral doen. Dat is terecht. Wij steunen dus het voorstel. Ik ga niet alle voorstellen langslopen, want dat hebben anderen al gedaan. Ik vind het bovendien een goede mix van voorstellen. Ik heb waardering voor de wijze waarop uiteindelijk het totale plaatje dat er nu ligt, tot stand is gekomen.

Toch is er een andere kant. Dat zijn die ambivalente gevoelens. Ik krijg namelijk soms het idee dat met alle maatregelen die genomen worden, er sprake is van een soort overschatting. Wij gaan de crisis te lijf, wij pakken de crisis aan en wij brengen de crisis misschien wel tot staan. Oh ja, brengen wij die tot staan? Is die samenleving werkelijk zo maakbaar als wij misschien in ons optimisme wel eens denken? Ik heb daarbij wat andere gevoelens. Ik bepleit geen pessimisme, ik bepleit van harte om te doen wat je hand vindt om te doen. Ik wil hier echter toch onderstrepen vanuit mijn levensovertuiging hoe belangrijk het is een stuk afhankelijkheid te erkennen. Wij kunnen menen dat wij de zaken kunnen regelen, reguleren, stimuleren, afremmen, sturen of wat dan ook. Tot op zekere hoogte, binnen onze verantwoordelijkheid, is dat misschien ook wel zo. Als wij echter om ons heen kijken en als wij naar eerdere crises kijken, dan moet je ook erkennen dat het menselijke vermogen maar zeer beperkt is. Dat brengt mij tot het belijden van onze diepe afhankelijkheid van de goede God. Wij moeten doen wat in ons vermogen ligt, maar laten wij dat vooral doen in het besef van de afhankelijkheid van Hem, die het alles regeert. En al loopt het ons uit de hand, Hem loopt het nooit uit de hand. Daarom heb ik er behoefte aan te eindigen met de oproep: ora et labora.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De recente en nog voortwoekerende crisis stelt ons voor problemen die duidelijk om een oplossing

vragen. Wij moeten deze crisis echter wel durven zien in het perspectief van de andere crises die onze samenleving nu teisteren. In dat licht is het ineensstorten van de financiële graaicultuur niet meer dan een symptoom van een dieperliggend probleem; de voortdurende focus op kortetermijngewin, waarbij het veel grotere belang van duurzaamheid op de lange termijn uit het oog verloren wordt.

De economie voorbij de recessie zal niet meer gericht moeten zijn op een steeds snellere doorstroming van grondstoffen naar afval, maar, in onze ogen, op het herstel en scheppen van kapitaalvoorraden in de vorm van het voorkomen van droogte, stabilisering van het klimaat, herstel van de natuur en biodiversiteit en het creëren van hernieuwbare energiebronnen. Indien wij niet al onze aandacht hierop richten, zullen wij te maken krijgen met veel ernstiger economische problemen dan wij nu reeds meemaken. Zo heeft de afname van biodiversiteit niet alleen gevolgen voor planten en dieren, maar ook een zwaar economisch effect. Uit onderzoek in opdracht van de Europese Commissie bleek onlangs dat alleen al de gevolgen van ontbossing de wereld veel meer geld gaat kosten dan de huidige kredietcrisis. Als wij de bossen kwijt zijn, zullen de diensten die zij onze samenleving leverden, zoals het absorberen van broeikasgassen, het leveren van hout en voedsel en het vasthouden van watervoorraden, op andere manieren moeten worden ingevuld. Als de ontbossing niet wordt gestopt, zal dat de mensheid 1,5 tot 3,7 biljoen euro per jaar kosten; 7% van de jaarlijkse wereldeconomie.

De kredietcrisis is in onze ogen een kans om de huidige uitputtingseconomie te hervormen naar een duurzame economie. In plaats van te focussen op behoud van niet-duurzame industrie en consumptievormen, is dit het moment om aandacht te vragen voor duurzame consumptievormen. Wij pleiten daarom voor stimulering van diensten die daarop gericht zijn, zoals voorlichting over duurzaamheid en stimulering van duurzame productie, zoals 'cradle to cradle-concepten' en hernieuwbare energiebronnen. Tot onze vreugde zijn daarover inderdaad plannen opgenomen in deze Versnellingsagenda.

Een concreet voorbeeld van wat de provincie ook kan doen, is het geven van voorlichting op scholen over de effecten van visserij. 88% van de visbestanden is inmiddels overbevist. Verschillende soorten staan op de rand van uitsterven. Van de oorspronkelijk ecosystemen in zee is vrijwel niets meer over. Visseribiologen voorspellen dat de zeeën en oceanen bij ongewijzigd beleid uiterlijk in 2050 letterlijk leeggevisst zullen zijn. En alles wat dan rest, is een zee vol kwal-

len en plankton, de enige soorten die in kaalgeslagen wateren kunnen overleven. Wij vinden het van belang dat je als provincie het goede voorbeeld geeft en in elk geval niet langer vis te cateren die niet voldoet aan het MSC-keurmerk. De PvdD vindt dat de plundering van de zee nu eindelijk een halt toegeeroepen moet worden.

Daarnaast pleiten wij voor krachtiger stimulering van de biologische veehouderij, in tegenstelling tot de intensieve veehouderij, met bijzondere aandacht voor regionalisering van de economie. Dat wil zeggen: streekproducten. In plaats van allerlei kleine projecten vanuit de Agenda Vitaal Platteland, is het van belang als provincie zwaar in te zetten op grote projecten die daadwerkelijk verschil maken en zorg dragen voor het verminderen van de intensieve veehouderij. Alleen zo kunnen wij de ontbossing elders tegengaan en zo het verlies van biodiversiteit verminderen. De intensieve veehouderij is namelijk verantwoordelijk voor de grootschalige kap van tropische regenwouden en bossavannes elders in de wereld voor de productie van veevoer. Het snelle verlies van biodiversiteit dat hiervan het gevolg is, heeft er mede toe geleid dat inmiddels één op de vier zoogdiersoorten met uitsterven wordt bedreigd. Laten wij als provincie Utrecht het verschil maken en daadwerkelijk zorg dragen voor vermindering van de ontbossing elders.

Dan de Versnellingsagenda zelf. Ja, die is er ook nog. Wij zijn enthousiast over de voorstellen die daarin zijn opgenomen. En niet alleen dat, maar wij waarderen ook de manier waarop hierin is samengewerkt en hoe er is geluisterd naar alle maatschappelijke organisaties die hierbij betrokken zijn en hoe er is samengewerkt tussen Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten om deze Versnellingsagenda tot stand te laten komen. Er is één voorstel, waarbij wij een kanttekening willen plaatsen. Dat betreft de versnelling van investeringen in innovatieve bedrijven. Daarin is als punt opgenomen: "Op korte termijn zullen wij met voorstellen komen om de Life Science sector in Utrecht een belangrijke impuls te geven". Wij verzoeken Gedeputeerde Staten om het huidige accent op het stimuleren van alternatieven voor dierproeven voort te zetten en te versterken en om niet meer bedrijven te stimuleren die proefdiergebruik toepassen. Dit zou bijvoorbeeld verwoord kunnen worden in het in ontwikkeling zijnde plan voor het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Wij zouden het toejuichen als daarop nog sterker wordt ingezet.

De VOORZITTER: Mijnheer Snyders, ik meld u dat u

anderhalve minuut over uw eigenlijke spreektijd bent. Enige coulance wil ik toestaan.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! U stimuleert mij tot spraakwater. Nu, dit is mijn speech: het zijn allerlei doelen die ik wil nastreven. Ik prik er maar gewoon een.

Ten eerste: hulde voor het elan waarmee wij nu gaan proberen het beest bij de horens te grijpen. Ja, ik voorzie toch, gezien deze start, een energiek ontwakend Utrecht. Op alle fronten. Oude structuren, zoals al is gezegd door de fractie van GroenLinks, dreigen om te vallen. En misschien is dat helemaal niet zo erg. De oude taart wordt mogelijk anders verdeeld. Een nieuwe economie gaat ontstaan. Maar er dreigt tegelijkertijd een soort chaos. Ik ben gek op chaos, maar er moet wel orde zijn ... Dus, wat is wel en wat is niet van belang? Chaos heb je nodig om nieuwe orde te scheppen. Dus, daar zit het 'em niet in. Dus bekijk je het positief. Strategisch investeren is dan natuurlijk: weten wat je wilt. Integraal afwegen en daaraan kun je allerlei kernbegrippen koppelen die ik hier zie staan, zoals creatieve zelfontbranding. Dat hoort natuurlijk bij een Versnellingsagenda, bijna een soort auto. Maar vertrouwen krijg je door win-win. Dat is een proces, dat wij nu met elkaar ingaan. Er is een aantal doelen waarover wij het allemaal eens zijn. Dan zou ik toch het een en ander willen roepen.

De VVD, natuurlijk, noemt haar achterban, het bedrijfsleven. Wij hebben het daarnet ook over de burgers gehad. Hoe krijgen wij dat, ook met de burgers, tot die creatieve zelfontbranding? En ja, het bouwen valt om. In hoeverre wij dat dus kunnen stimuleren, is de vraag. Er is echter wel een aantal projecten mogelijk, waarvan je zegt: "Dat geeft een impuls, dat schept nieuwe economie." Zelfs mensen die tussen de wal en het schip vallen, kunnen zo mogelijk toch aan een baan worden geholpen. Laat ik iets uitpikken uit wat hier allemaal staat. Bijvoorbeeld monumenten: natuurlijk moeten wij die restaureren. Kunnen wij daaraan echter, breder bezien, niet iets koppelen? Dus, bestaande plannen bijsturen? Ik denk ook aan Soesterberg. Ik heb in het verleden bepleit die loodsen onder de grond te zetten. Nu, dat is heel wat beton dat je eerst moet slopen, als je dat bijvoorbeeld onder de landingsbaan doet. Vervolgens schep je een soort onderwereld. En bijvoorbeeld op de Soesterberg een mooi uitkijkpunt en je loopt naar beneden. Het kost natuurlijk veel geld en je moet het bekostigen. Je kunt echter creatief worden en zeggen: "Het wordt daar echt een zootje en een chaos, maar daarvoor hebben wij de Wajongeren en die gaan dat gewoon beheren." Ik roep maar wat.

De VOORZITTER: De heer Van Lunteren wil ook wat roepen, mijnheer Snyders.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het is prachtig dat de heer Snyders zo'n verhaal houdt. Het was nog leuker geweest als hij erbij was geweest en dat hij die creativiteit met ons had gedeeld toen wij hierover aan het praten waren en dit stuk papier tot stand lieten komen. Het zou hem sieren als hij een volgende keer wellicht die creativiteit en al zijn ideeën daaraan zou willen toevoegen. Dat scheelt misschien tijd.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik constateren dat ik in het verleden voor acht niet-Statensleden in commissies heb gepleit? Ik als eenpitter krijg het op dit moment niet voor elkaar dat alles bij te wonen. Ten tweede: het blijkt dat het zonder mij ook wel gaat. (Hilariteit.)

Dus laat ik zeggen: wij zijn allen mensen. Win-win. Wij moeten het met elkaar doen. Er is vertrouwen. Een energiek nieuw iets, bouwstenen. Ik kan nog wel iets roepen in dat proces. Bijvoorbeeld Koningin Beatrix komt naar Lage Vuursche. Er staat daar een smederij op instorten. Het ziet er echt niet uit. Het verkeer: iedereen rijdt elkaar van de sokken. Er zijn dus enkele speerpunten in recreatieve zin en economische bedrijvigheid die mogelijk daar een impuls kunnen krijgen. Ook daar de Wajongeren. Natuurlijk, en bouwen, mogelijk ook voor jongeren. Want, wie weet: als je er werkt, wil je er ook wonen. Zelfs zonnepalen op mijn dak zou mogelijk zijn. Een dertigerjarenhuis. Hoewel, een statenlid wordt nauwelijks betaald, dus dat red ik niet. Hoewel, ik ben ook architect. Dus wie weet welke leuke opdrachten er nog komen.

Mijn pleidooi is: laten wij met elkaar even voor creatieve waanzin kiezen om gewoon nieuwe doelen – win-win – met elkaar te formuleren, ook als het gaat om cultuur. Dan een concrete vraag aan het eind van mijn betoog aan de geachte gedeputeerde, aan het college: hoe kunnen statensleden creatief meedenken, dus helpen?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik beginnen met vast te stellen dat evenals de Staten, ook Gedeputeerde Staten het zeer op prijs gesteld hebben om op deze wijze samen te werken om tot deze Versnellingsagenda te komen. Het is misschien een werkwijze die wij in de toekomst meer zouden moeten toepassen.

Het tweede punt dat ik wil aanstippen, betreft opmerkingen die zijn gemaakt, met name door de heer

Nugteren, over de crises – het is al lang geen kredietcrisis meer, het is een economische crisis – en de gevaren die er bestaan als die zich zouden uitbreiden tot een andere crisis, een politieke crisis. Ik ben het daarmee volstrekt eens. Als je verder kijkt dan de provincie Utrecht en als je verder kijkt dan Nederland, dan zie je een aantal landen. China is genoemd en is een goed voorbeeld. China is een arm land. Er zijn verschillen tussen wat mensen in de steden verdienen en wat mensen op het platteland verdienen. Er is een geweldige stroom van mensen van het platteland naar de stad. Toch is er nog geen sociale onrust. Dat komt ook doordat de economische groei in China de afgelopen jaren altijd met dubbele cijfers geschreven werd; altijd een groei van 10, 11, 12% per jaar. Dat betekende dat ook de arme mensen voldoende vermeerdering van hun inkomen zagen. Het was niet veel, maar als je er elk jaar 10, 11, 12% erbij krijgt, dan is dat heel behoorlijk. Dat is nu over. Er zijn daar nu ook ontslagen. Er worden fabrieken gesloten. Dan is het risico dat daar iets gaat gebeuren, echt aanwezig. En niet alleen daar. Dus ik hoop dat het niet zover zal zijn, maar ik vind wel dat wij verder moeten kijken dan alleen maar naar datgene waarmee wij nu bezig zijn.

Dat is meteen een relativerende opmerking over deze nota, want hiermee lossen wij de crisis niet op. Absoluut niet. Alleen, en ik ben het eens met de heer Bisschop: laat je handen het werk doen wat zij vinden. Niets doen, terwijl je om je heen ziet welke grote gevolgen deze crisis steeds meer krijgt, zou wat mij betreft onverteerbaar zijn. Dan moet je dus wat doen en dan moet je binnen de beperkte mogelijkheden die je als provincie hebt het uiterste doen om een steentje bij te dragen aan het keren van die crisis.

En wat doen wij dan? Nu, wij hebben met elkaar een soort nota, een soort raamnota, geschreven. Er komen natuurlijk allerlei zaken opnieuw in de commissie aan de orde. Veel zaken moeten ook nog worden uitgewerkt. Daarbij is het oliespuitje, zoals de heer Konijnenbelt het noemt, misschien wel een treffend woord. Wat wij doen is ervoor zorgen dat daar waar wij een rol kunnen spelen, dat wij die ook spelen. Dat betekent ook, en dan kijk ik naar de fractie van D66, dat scholen natuurlijk een zaak van de gemeenten zijn en niet van de provinciale overheid. Echter, op het moment dat je ziet dat daar wellicht achterstalligheden zijn, waarbij de provincie een coördinerende rol kan spelen, dan zeg ik dat wij in wezen niet op de stoel van de gemeenten gaan zitten, maar dat het juist goed is de rol die wij kunnen oppakken, ook echt oppakken. Dan moeten wij het inderdaad wel houden bij die coördinerende rol; ga je niet vermengen met

verantwoordelijkheden die anderen hebben. Er is een aantal mogelijkheden genoemd, zoals asbestdaken, die ongetwijfeld in de commissie nog verder besproken zullen worden.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag een vraag stellen aan de gedeputeerde over het project "Jongeren voor jongeren". Onzes inziens staat dit haaks op andere voorstellen in de Versnellingsagenda, namelijk versnelling door minder regels en snellere uitvoering. Wij gaan ons ergens mee bemoeien, volgens mij ongevroegd. Waarom is dat nodig? Gaan wij daarmee niet juist de boel vertragen?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik zie dat anders. Inderdaad hebben wij de neiging als overheid in het algemeen steeds opnieuw regels te stellen. Dan is er ergens iets gebeurd en dan worden er weer nieuwe regels gesteld. Ergens gebeurt een ramp, en dat is heel erg, maar dan worden er meteen weer nieuwe regels gesteld. Dat zorgt voor beklemming in de maatschappij. Daar moet je voor oppassen. Als wij er met elkaar voor kunnen zorgen dat er minder regels zijn – natuurlijk met inachtneming van een rechtmatige gang van zaken en dat soort zaken – dan moeten wij dat zeker doen. Als je rekeningen op tijd kunt betalen, moet je dat ook doen. Dat zijn heel normale dingen. Op het moment dat wij echter ook anderen kunnen helpen en bijvoorbeeld als provincies aan de bel te trekken bij de rijksoverheid om aandacht te besteden aan achterstalligheid van schoolgebouwen en er wordt gezocht naar mogelijkheden om mensen aan het werk te houden, dan zeg ik dat dat geen regel is die je stelt. Nee, je gaat je energie en je kracht gebruiken om een probleem te helpen voorkomen. Ik denk dat het heel goed is om dat te doen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan verschillen wij van mening hierover.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Waar het om gaat, zoals ook de heer Konijnenbelt al zei, is de 'sense of urgency'. Wat ik vaak zie, is dat bedrijven, bestuurders, ambtenaren, gewend zijn om op een bepaalde manier hun werk te doen en dat gaat gewoon door. Als je het echter hebt over de crisis die ook een wereldcrisis kan worden en als je dat ook ziet, dan kun je je werk niet meer gewoon blijven doen. Dan zul je je moeten afvragen: "Wat kunnen wij doen?" Dat is die 'sense of urgency'. Dat is zeggen: het werk is niet gereed als de nota geschreven is, maar: het werk is pas gereed als het werk opgeleverd

is. Dat proberen wij tussen de oren te krijgen bij een flink aantal mensen.

Daarbij hoort ook wat de heer Van Lunteren zei, namelijk dat er geen geld aan de strijkstok blijft hangen. Ik geef het een ander woord: perceptiekosten. Kosten die je kwijt bent om tot iets te komen. Als je iets wilt realiseren, moet je er altijd voor zorgen dat die perceptiekosten zo laag mogelijk zijn, om het nettorendement van je investering zo hoog mogelijk te laten zijn. Daar gaat het om, want je doet het vanwege een bepaald doel. Dat betekent inderdaad dat je 'lean and mean' handelt.

De knelpuntenpot, zei de heer Van Lunteren, moet de markt niet verstoren. Dat is ook niet de bedoeling. Wat wij wel gaan proberen – daarover zal nog verdere discussie moeten plaatsvinden – is het volgende. Als je ziet dat heel veel mensen wel zouden willen verhuizen, maar het niet doen omdat zij een koopwoning hebben en bang zijn dat zij die woning niet kwijtraken, dan is de vraag hoe je samen met corporaties en ontwikkelaars kunt kijken of je daarvoor iets kunt verzinnen. Nu, elke keer lees je wel in de krant dat er weer iets bedacht wordt. De vraag is dus een beetje hoe je dat gaat doen. Kant en klare antwoorden zijn er nog niet. Het gaat er wel om dat je daaraan aandacht besteedt.

Mevrouw Van 't Hooft pleitte, en beter kan ik dat niet doen, voor de leerlingbouwplaatsen. Prima, volstrekt mee eens.

De knelpuntenpot en de zachte lening is een voorbeeld dat werd genoemd. Ik heb dat zo-even ook al gezegd, namelijk dat je ook andere dingen kunt doen, zoals het stimuleren van de vraag.

Het financiële plaatje waarnaar de heer Bersch vroeg, is al een paar keer aan de orde geweest, ook in deze vergadering. Een aantal zaken zal uit bestaande middelen moeten komen. Dat betekent verschuiving. Andere zaken zullen in de voorjaarsnota aan de orde moeten komen. Dan kunnen wij het financiële plaatje verder met elkaar bekijken.

Dan nog een paar opmerkingen over dat platform. Misschien bestaat het beeld dat dat een heel ingewikkeld of prestigieus clubje is. Nee, dat is het helemaal niet. Ik heb een aantal gesprekken gehad met de Kamers van Koophandel, VNO/NCW en MKB. Toen is spontaan gezegd: "Eigenlijk zou het goed zijn dat wij hier niet eenmalig over praten, maar dat wij de vinger aan de pols houden en dat wij kijken welke ontwikkelingen waaraan wij nog niet gedacht hebben er verder nog plaatsvinden, maar die wij ook zouden

kunnen doen, en dat wij kijken of wij nog ergens kunnen bijsturen. Het is dus eigenlijk een kwestie van: wij zijn er met elkaar mee bezig, wij voelen ons erbij betrokken, laten wij dat doorzetten. Zo gauw daarover iets te vertellen valt, zal ik dat doen in de commissie.

Mevrouw VAN 'T HOOFT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wat betreft dat platform en dat clubje waarmee de gedeputeerde praat: waarin zit precies het verschil tussen de Utrechtse SER en dat clubje? Waarom moeten twee van die dingen naast elkaar staan? Functioneert de een niet goed, zodat je iets anders nodig hebt?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Zo kun je dat noemen.

Mevrouw VAN 'T HOOFT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Zouden wij daar dan niet iets aan moeten doen in plaats van twee clubjes naast elkaar te laten staan?

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De partijen die samenwerken in de SER hebben op korte termijn een afspraak met mij om te praten over de SER. Het feit dat de SER niets van zich heeft laten horen de afgelopen maanden, zegt misschien wel iets.

Mevrouw Bodewitz vroeg naar de dierproeven. Als wij proberen innovatieve bedrijven hier binnen te halen, dan zijn dat veelal bedrijven die duurzaam moeten werken. Ook daar staat de nota bol van. Mevrouw Bodewitz heeft pas nog gehoord van het Bioplaza dat dierproeven zoveel mogelijk worden tegengegaan. Niet alles is uit te sluiten, maar wel: zo min mogelijk.

Daarmee wil ik de Staten graag danken voor hun positieve ideeën die zij hebben over datgene wat wij hier tot nog toe gemeenschappelijk tot stand hebben gebracht en waaraan nog veel vervolg zal worden gegeven.

De VOORZITTER: Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn. Mijnheer Snyders? U weet dat u eigenlijk geen spreektijd meer hebt?

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Vier zinnen.

De VOORZITTER: Goed. Vier zinnen. Ik ga ze tellen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de

Voorzitter! Doelen. Nieuwe bestuurscultuur. Democratie als exportmiddel. Alternatieve wapens. In plaats van de JSF een vredesuniversiteit op Soesterberg. Denk ook aan Soestdijk. Allen daar koningin en koning. Soezen op de dijk, op de berg, over een nieuwe wereld. Tot zover. U hoort nog van ons.

De VOORZITTER: Hartelijk dank voor deze korte en krachtige bijdrage. Ik kijk naar de gedeputeerde, maar volgens mij noopt dit niet tot enige reactie. Dan wil ik het voorstel als zodanig aan u voorleggen ter besluitvorming.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag een aantekening. De fractie van D66 stemt in met voorliggend voorstel, met uitzondering van het project "Jongeren bouwen voor jongeren". Wij vinden het een buitengewoon sympathiek voorstel en prima om te ventileren bij de gemeenten. Wij vinden echter niet dat de provincie daartussen moet gaan zitten. Dus met uitzondering van dit onderdeel van de Versnellingsagenda stemmen wij in met het voorstel.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel met inachtneming van de stemverklaring van de fractie van D66.

Sluiting.

De VOORZITTER: Ik dank u allen voor uw medewerking. Ik nodig u uit mee te gaan naar het Wapen van Utrecht. Ik sluit de vergadering.

(Einde van de vergadering om 18.04 uur.)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 8 juni 2009.

De voorzitter,

De griffier,